

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА МЕТАЛУРГИЧНАТА ИНДУСТРИЯ

1309 София, бул. "Александър Стамболийски" 205, ет. 1, стаи 111, 118 и 119

Тел./Факс 02-920 37 39; 02-920 40 47, e-mail bcm@mb.bia-bg.com

МЕТАЛУРГИЯТА В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2010 ГОДИНА

СОФИЯ, 2011 год.

Увод

Българската асоциация на металургичната индустрия/БАМИ/ е създадена през 1992 год. като Бранишова камара на черната и цветна металургия. На Общото събрание през 2007 год. са приети промени в Устава, включително и в наименованието. БАМИ е сдружение с нестопанска цел на работодателите от фирмите, произвеждащи и/или търгуващи с метали, продукти и изделия от тях, огнеупорни изделия и материали, както и осъществяващи научноизследователска, инженерингова и ремонтна дейност в областта на металургията.

Към 31.12.2010 год. общият брой на редовните членове на БАМИ, които Асоциацията представлява, е 44 /четиридесет и четири/ предприятия/дружества. Като асоциирани членове в състава ѝ влизат и три технически университета: ХТМУ- София, ТУ – София и Р ТУ „Ангел Кънчев” - Русе.

Годишното издание “Металургията в България”, което се подготвя редовно от 1994 год. до сега, има за цел да информира своите членове и широк кръг от специалисти в България, а чрез английската версия - и в чужбина, за развитието на отрасъла, за резултатите от производствените дейности и показатели през съответната година, както на своите членове, така и общо за отделните дейности и за целия металургичен браниш.

По традиция годишникът се състои от три части. В първата се прави кратък преглед (основан изцяло на официалните статистически и митнически данни) на българската икономика през отчетната година. Показана е тенденцията в нейното развитие и основни макроикономически показатели. На база на наличната информация е определено мястото, значението и дела на металургичната индустрия в отчетените данни за страната, като енергопотребление, ниво на работни заплати, реализация на външни пазари, общо външнотърговско салдо на металургични продукти и др.

Останалите две части включват кратка характеристика на българските производители, съответно от черната и от цветната металургия. Дадени са основни натурални показатели и годишни резултати от дейността. Правена е съпоставка на митническите данни за вноса и износа на метали с тези на фирмите-производители и където е възможно са посочени причините за установените несъответствия.

България е страна, в която металургичните мощности за производство на черни и цветни метали, на прокат и изделия от тях са изградени през периода на 60-те години на миналия век. През последните години в основната си част същите са технологично и продуктово обновени и са изградени нови мощности, както в добивната, така и в преработващата металургична индустрия.

Сравнителните данни за количествата на произведените черни и цветни метали, отнесени към населението на България показва, че те са съпоставими на човек от населението, както със средното европейско ниво, така и със световното производство. Обективността налага да се отбележи, че показателите са много по-високи за обемите на производство в цветната металургия. Така при население на страната от 0.119 %, спрямо това на света, произвежданите у нас основни видове цветни метали (мед, олово, цинк и съпътстващи продукти), като дял от световното производство, са многократно по-големи. Висок е относителният дял на българското производство и в рамките на Европейския съюз. По редица технологични и качествени показатели постиженията на българските фирми са на нивото на най-добрите практики в света.

Българската асоциация на металургичната индустрия е член на две европейски структури: на организацията на производителите от черната металургия – **EUROFER** и на производителите от цветната металургия - **EUROMETAUX**. Председателят на Управителния съвет на БАМИ е член на Изпълнителния Комитет на **EUROMETAUX** . Имаме представител и в Групата за стратегическо развитие, както и в Комитета по енергетика и климатични промени.

Предвид членството на Р.България в Европейския съюз, облика на изданието се променя. Все по-голямо внимание се отделя на показателите на металургичния сектор, които могат да бъдат съпоставени с тези в другите страни-членки или средните за Общността.

Разработващият екип се извинява на своите членове и на всички, които ползват този годишник, за евентуални пропуски или констатирани противоречия с официалните статистически данни. Целта ни е всяка година те да се ограничават и свеждат до минимум.

Всички мнения и препоръки, целящи подобряването на годишника, ще бъдат приети с благодарност и отчетени при подготовката на следващите издания.

Колективът, работил по настоящето издание, изразява своята благодарност към всички ръководители и специалисти от фирмите-членове на БАМИ за предоставените от тях данни по производството и реализацията на продукцията, за получената информация относно направените инвестиции и развитието на мощностите.

Искрено благодарим и на външните организации и лица, които съдействаха за набиране на друга важна информация, необходима за съставянето на „Металургията в България през 2010 год.“.

ПЪЛНОПРАВНИ ЧЛЕНОВЕ НА БАМИ

“Кремиковци” АД	“Аурубис България” АД
“Тепро Метал” ЕАД	„КЦМ” АД
-„Стомана Индъстри” АД	„Интертръст Холдинг” АД
-„София Мед” АД	- „ОЦК” АД
-„Стилмет” АД	- „Интерпайп” АД
“Промет Стиил” АД	-„Steel Commodities Corp.”
“Хелиос металург” ООД	“Алкомет” АД
„Прециз Интер Холдинг” АД	“Кльокнер Металснаб” АД
“Еврометал” ООД	“Монбат” АД
“Жити” АД	“Шамот” АД
“Труд” АД	“РМО-Металургремонт” АД
„КГ” ООД	“Булмет и Ко” ООД
„Бамекс” АД	“Рефран” ЕООД
“ИПО” ООД	“Стам Трейдинг” АД
”Римпекс” ООД	“Добив на цветни метали” ООД
“Полимет импорт експорт” ООД	“София Метал” ООД
“Кометех” ООД	“Армекс Трейд” ЕООД
„Рудметал” АД	“Комотек – Ко” ООД
“Индустриална топлотехника” ООД	“Ил Мет” ЕООД
“Ресурс мениджмънт” ООД	“Рефракем” ЕООД
“Мулит” ООД	“Анилс” ООД
„Огняново КГ” АД	„Ковинтрейд България” ЕООД
“Берг Монтана Фитинги” ЕАД	„Екометал Инженеринг” ЕООД

АСОЦИИРАНИ ЧЛЕНОВЕ НА БАМИ

Химико-технологичен и металургичен университет, София
Технически университет, София
Русенски технически университет „Ангел Кънчев”, Русе

ЧЛЕНОВЕ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ

Юридически лица:

“Аурубис България” АД	„Монбат” АД
“Еврометал” ООД	“ПИХ Индъстри” АД
“Тепро Метал” ЕАД	“КЦМ” АД
“Кльокнер Металснаб” АД	“Алкомет” АД
“Интертръст Холдинг БГ” АД	“Промет Стиил” АД
“РМО – Металургремонт” АД	“Шамот ЕЛ ПЕ” АД
„Хелиос Металург” ООД	

Председател на УС– АНТОН ПЕТРОВ /„Тепро Метал” ЕАД/

Изпълнителен директор - Политими Паунова

В годишника са възприети следните съкращения:

БВП – Брутен вътрешен продукт по цени на съответната година.

БДС – Брутна добавена стойност по базисни цени

ЕАСТ – Европейска асоциация за свободна търговия

СЦИЕ – Страни от Централна и Източна Европа

ОНД – Организация на независимите държави (бивши СССР)

ОИСР – Организация за икономическо сътрудничество и развитие

ВЧМ – Валцувани черни метали (прокат)

ГВ – Горещовалцуван (прокат)

СВ – Студеновалцуван (прокат)

КЦМ – „Комбинат за цветни метали” АД, гр. Пловдив

ОЦК – „Оловно-цинков комплекс” АД, гр. Кърджали

ТЦМ – Тежки цветни метали (прокат от мед и месинг)

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
Увод, членове и ръководство на БАМИ.....	3
Раздел първи – Българската икономика през 2010 год.	9
1.1 Население, пазар на труда, работна заплата	9
1.2 Производителност, БВП, енергопотребление.....	12
1.3 Външнотърговски обмен, внос и износ на стоки	13
Раздел втори – Черната металургия в България	17
2.1 Производство на черни метали и прокат от тях	17
2.1.1. Производство на сурова стомана	17
2.1.2. Производство на валцувани черни метали и изделия от тях.....	19
2.2 Търговски обмен и потребление на ВЧМ и изделия от тях	24
2.2.1. Внос на скрап, ВЧМ и на изделия от тях	24
2.2.2. Износ на скрап, ВЧМ и на изделия от тях	27
2.2.3. Външнотърговски оборот на ВЧМ и на изделия от тях	35
2.2.4. Реализация на ВЧМ и на изделия от тях в страната	36
2.2.5.Реално вътрешно потребление на стоманени продукти	38
2.3. Производство и потребление на огнеупорни и други материали.....	40
Раздел трети – Цветната металургия в България	43
3.1. Производство на цветни метали	43
3.1.1. Производство на черна и електролитна мед.....	43
3.1.2. Суровинна база и производство на олово.....	45
3.1.3. Суровинна база и производство на цинк.....	46
3.1.4. Производство на вторични, благородни и съпътстващи цветни метали, сплави и химически продукти.....	48
3.1.5. Производство на прокат от цветни метали и сплави.....	50
3.2. Търговски обмен и потребление на цветни метали и сплави.	54
3.2.1. Внос на цветни метали и на изделия от тях	54
3.2.2. Износ на цветни метали и на изделия от тях	57
3.2.3. Външнотърговски оборот на цветни метали	59
3.2.4. Реализация на цветни метали и скрап.....	61
3.2.5 Реално вътрешно потребление на цветни метали и сплави.....	62

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА ПРЕЗ 2010 ГОДИНА

(КРАТЪК ПРЕГЛЕД)

1.1. НАСЕЛЕНИЕ, ПАЗАР НА ТРУДА, РАБОТНА ЗАПЛАТА

В края на 2010 год. населението на България възлиза на 7 504 868 души. В тази цифра е отчетена външната миграция и тя се отнася само до броя на лицата с българско гражданство, които се водят с настоящ адрес в страната. **В сравнение с предходната година населението е намаляло с 42 841 души /0.56 %/.**

Структурата на населението през последните три години е показана в таблица 1.1.

Таблица 1.1

Разпределение на населението по категории, хил. души

Групи Население:	2008 г.		2009 г.		2010 г.	
	Хил. души	%	Хил. души	%	Хил. души	%
В градовете	5 408.3	71.1	5 401.2	71.4	5 375,1	71,6
В селата	2 198,3	28.9	2 162.5	28.6	2 129,8	28,4
Живородени	77.712		80.956		75.513	
Починали	110.523		108 068		110.165	
Естествен прираст	-32.811	-0.43	-27.112	- 0.35	-34.652	-0.46
Под трудоспособна възраст	1 100.0	14.5	1 099.0	14.5	1 032.4	13.8
В трудоспособна възраст	4 806.0	63.2	4 773.9	63.1	5 141.1	68.5
Над трудоспособна възраст	1 700.6	22.3	1690.7	22.4	1 331.3	17,7
Общо:	7606.6	100.0	7 563.7	100.0	7 504, 8	100.0

Източник: Статистически данни на НСИ, 2010 год.

Броя на населението в градовете и в селата през 2010 год. намалява, но относителния дял на живеещите в градовете показва устойчива тенденция на растеж. Дължи се не само на миграцията от селата, но и поради по-високата раждаемост и по-ниската смъртност в по-големите населени места. През 2009 год. относителният дял на градското население е 71.4 %, а през 2010 г.– 71,6 % или ръст от 0.2 %.

През предходните две години беше отчетена слаба тенденция за увеличаване на раждаемостта и намаление в абсолютните стойности на отрицателния естествения прираст, въпреки че населението продължаваше да намалява. За съжаление през 2010 год. тази позитивна тенденция е преустановена, спрямо предходната 2009 год. живородените са с 5 хиляди по-малко, а починалите са с 2 хиляди души по-вече или отрицателният естествен прираст отчита ръст от 0, 11 %. В резултат на

всички протичащи процеси, свързани промени в населението на страната, същото е намаляло за последната година с 58,9 хил.души

След едногодишно задържане, отново се констатира тревожната тенденцията да намалява броя на децата /под трудоспособна възраст/. **Трудоспособното население за последната година се е увеличило с 367 хиляди, което е в резултат на удължаване на средната възраст на населението.** Докато през 2001 год. в България средната възраст на населението е 40.4 години, то през последните периоди достига 41.8 – 41.9 години. Голям спад има в населението над трудоспособна възраст, делът на които намалява почти с 5 %.

България години наред отчита най-висок отрицателен естествен прираст от всички страни на ЕС(27).

Данни за средногодишния **брой на наетите лица** по трудово и служебно правоотношение, за доходите на работещите и някои социални параметри за 2010 год. са представени в **таблица 1.2.**

Сравняването на показателите за заетите лица през 2010 год. спрямо 2009 год. и 2008 год. показва следното:

- **броят на заетите лица** /съгласно Националните сметки/, в сравнение с двете предходни години постоянно **намалява**, съответно с 670 хил.души спрямо 2009 г. и 783 хил.души от заетите през 2008 г., а броя на регистрираните безработни само за последната година се е увеличил с 70 хил.души.

- средногодишното **ниво на безработица** /данни на НСИ/ е **10,2 %** или с 3,4 % по-висока от тази през 2009 год.

Тези показатели показват трайното /вече втора година/ отражение на световната икономическа криза върху основни сектори на българската индустрия, спадът в които започна още през II-ро полугодие на 2008 год. Въпреки това през отчетната година има ръст в доходите на работещите по трудово и служебно правоотношение, като средната заплата за страната е увеличена спрямо предходната 2009 год. с 61 лева /110 %/. Увеличението в обществения сектор изпреварва това на частния сектор и средната заплата е с 141 лева по-висока.

Това увеличение в средните заплати в определена степен се дължи на факта, че фирмите (основно в частния сектор) освобождават предимно лица с по-ниско образование и квалификация.

Средната работна заплата в металургията, спрямо средната в страната и през 2010 год. е по-висока, но бележи спад от 123 лева или с 12 %. Въпреки този спад **по размер на годишна работна заплата и по осигурителен доход на работещите, металургичния бранш, който включва производството на метали и прокат от тях, заема едно от първите места от всички икономически дейности. В индустрията на страната само секторите за добив на нефт и газ, за производството на рафинирани нефтопродукти, както и при производството и разпределението на енергоносители се отчита по-високо заплащане.**

По оперативни данни на НОИ през I—во полугодие на тази година средният осигурителен месечен доход в сектора отново е намалял – до 1010 лева. Определящ фактор за тази негативна тенденция има намаленото производство в много металургични фирми, предимно от черната металургия, което наложи да бъде променена организацията на работа, включително и за преминаване на намалено работно време, но запазване на персонала.

Таблица 1.2

Средногодишен брой на заети лица, ниво на безработица, инфлация

Показатели	2008 г.	2009 г.	2010 г.
Средногодишен брой на заетите лица (национални сметки)	3 835 569	3 722 789	3 052 800
Средногодишен брой регистрирани безработни	233 719	280 980	350 944
Средногодишно ниво на безработицата (НСИ), %	5,6	6,8	10,2
Средна месечна работна заплата на наети по трудово и служебно правоотношение за страната, лева	544,8	591,2	652
- обществен сектор	650,8	711,2	755
- частен сектор	509,5	547,2	614
Средна месечна заплата в дейност „Производство на основни метали”, лева	1 020,8	1 152,3	1 029

Източник: НОИ и НСИ, Отчет по НКИД, 2010 г.

1.2. ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ, БВП, ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ

През предходните няколко години в България се отчита ръст в обема на **брутния вътрешен продукт - БВП** и в **брутната добавена стойност – БДС**. Само в 2009 год., в пика на икономическата криза, се отчита спад от 472 млн. лева за БВП спрямо отчета през 2008 год.

В **таблица 1.3** са посочени данните за последните четири години.

Таблица 1.3

БВП и БДС по сектори и групировки, млн. лева

Показатели:	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.
БВП по текущи цени, млн.лева, в т.ч.	56 520	66 728	66 256	70 474
- селско и горско стопанство			3 341	3 190
- промишленост, енергетика			12 072	14 044
- строителство			4 763	4 904
- търговия, хранене, транспорт и съобщения			12 675	14 303
- финанси, застраховки, недвижимо имущество и други бизнес услуги			13 659	14 317
- държавно управление			8 992	9 888
- корективи /данъци/			10 755	9 829
Брутна добавена стойност/БДС/, млн.лева	46 401	54851	55 502	60 646
- аграрен сектор	2 898	4 001	3 341	
- индустрия	14 985	16 752	16 835	
- услуги	28 518	34 098	35 326	

Източник: МФ, НСИ

Промишлеността, включително производството и разпределението на електроенергия, газ и вода вече две години не формира най-висок Брутен Вътрешен Продукт /БВП/. По - високи стойности отчитат някои дейности в услуги. Такива са групировките „финанси, недвижимо имущество и застраховки” и „търговията, храненето и транспорта”.

Брутната Добавена Стойност /БДС/ също се създава основно от работещите в областта на услугите, следва индустрията и най-ниски са стойностите за работещите в аграрния сектор.

Съгласно данни на OECD произведеният в България Брутен вътрешен продукт е почти осем пъти по-нисък от този на Гърция, над 10 /десет/ пъти по-малък от произведения в Полша, над 4 пъти от Чехия, около 3 /три/ пъти на този в Унгария и 2 пъти по-малък спрямо Словакия. Най-висок БВП в рамките на ЕС /27/ се отчета в Германия, следват Великобритания и Франция.

Последният енергиен баланс, който е публикуван от НСИ, е за 2009 год. Съгласно отчетените данни, **общото крайно енергийно потребление** в страната е 8 745 хил.т.н.е. при 9 419 хил.т.н.е. през 2008г. или спад от 7,2 %. Потреблението в индустрията е 2 428 хил.т.н.е. или 28,6 % от общото потребление, а за предходната тези показатели са съответно 3 357 хил.т.н.е. и 35.64 %. В годината на криза индустрията отчета спад от 929 хил.т.н.е. или 28 %.

Енергийното потребление в металургията намалява от **630 хил.т.н.е.** за 2008 г., на **381 хил.т.н.е.** през 2009 год., като разпределението е **56 %** в черната металургия и **44 %** в цветната металургия. Докато през 2008 год. дялът на сектора представлява **18,8 %** от индустриалното потребление (795 хил.т. и дял от **21.5 %** през 2007 год.), то сега спада на **15,7 %**. При този спад секторът от второ място по потребление на енергийни ресурси, сега заема трето място – след химическата промишленост и производството на неметални минерални суровини. От общото крайното енергийно потребление в страната, дялът на металургията през 2009 год. е **4,5 %**, в 2008 год. е бил **6.7 %**., а през 2007 г. - **8.2 %**

В тези показатели намира отражение намаленото металургично производство през 2009 год. и преустановяване на дейността в „Кремиковци” АД.

По отношение енергийното потребление на природен газ до 2009 г. **черната металургия с 27 %** заемаше първо място като промишлен потребител. От 2009 год. разхода на природен газ за дейността рязко намалява – до **16 %**.

Други големи енергийни индустриални потребители на природен газ са съответно секторите „неметални минерални суровини” – с дял от **32,2 %** в общото потребление и „химическа промишленост” – с **17 %**.

1.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБМЕН, ВНОС И ИЗНОС НА СТОКИ

Външнотърговският обмен на стоки, който България отчита през последните пет години е показан в **таблица 1.4**.

След големия спад в износа и вноса в 2009 год., през 2010 год. отново се отчита ръст, съответно от **33 % в износа и 13,1 % при вноса** на стоки. Външнотърговското салдо запазва досегашната тенденция да има отрицателна стойност, но е с най-малък размер от последните няколко години. Спрямо 2009 г. се отчита почти двукратно намаление на отрицателното салдо в стоковия оборот.

Таблица 1.4

Външнотърговски баланс при стоковия обмен, млрд. лева

Показатели:	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.
Внос на стоки, в т.ч	36,1	42,8	49,5	33,0	35,1
- металопродукти	2,6	3,3	4,2	1,8	2,2
Износ на стоки, в т.ч	23,5	26,4	29,9	22,9	30,4
- металопродукти	5,7	5,9	6,1	3,6	5,3
Общ стокообмен	59,6	69,2	79,4	55,9	65,5
Външнотърговско салдо, в т.ч. на	- 12,6	- 16,4	- 19,6	- 10,1	- 4,7
- металопродукти	+ 3,1	+ 2,6	+ 1,9	+ 1,8	+ 3,1

Източник: НСИ, Стандартна външнотърговска класификация, 2011 год.

Митнически данни

Отрицателно външнотърговско салдо имат почти половината от страните на ЕС(27), а най-голям износител и с положително салдо е Германия.

През целия посочен период, относителният дял на металите (първични и вторични) и на металургичната продукция в износа на стоки от страната е висок – над 16 %. Въпреки спада в общото производство, съответно в износа от металургичните фирми и особено от „Кремиковци”АД и през 2010 год. металургичния бранш, в сравнение с другите дейности от промишлеността, има най-голям относителен дял в стоковия износ на страната – 18 %.

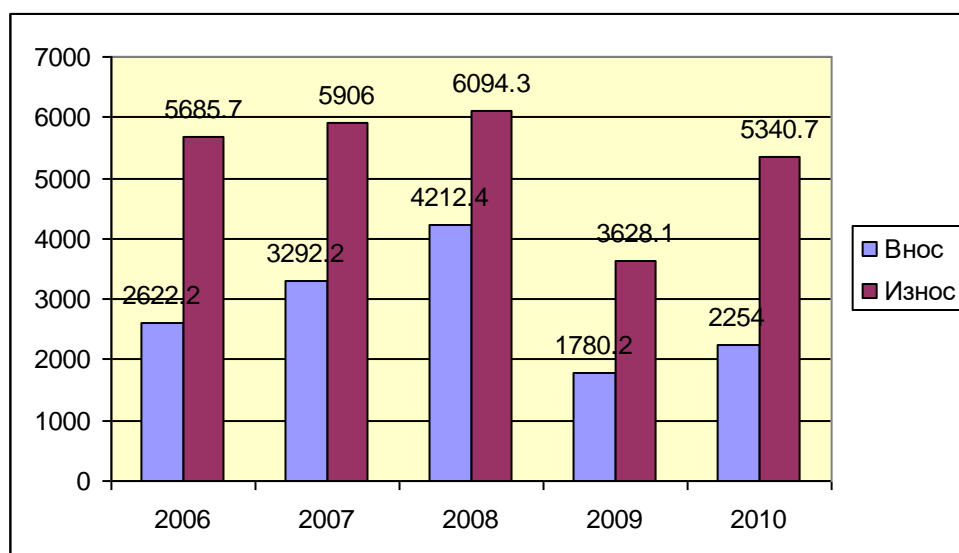
Стойността на изнесените черни и цветни метали и метални продукти спрямо 2009 год. отчита ръст от 145 %, съответно в стойност с 1,7 млрд. лева, но все още е под нивото от 2008 г. - с около 700 млн. лева.

Търговското салдо, формирано от обема на вноса и износа на произведената металургична продукция от черни метали след 2006 год. има отрицателни стойности (вносът надвишава износа). В този период се регистрира както спад в износа, така и във вноса на стоманени изделия и прокат.

Черната металургия от нетен износител, вече четири последователни години е преимуществено вносител и тази тенденция ще се запази поне в средносрочен период, до влизането на нови мощности за стоманени продукти.

Данните от **външнотърговския оборот на цветни метали, прокат и изделия** характеризира тази дейност като силно експортно ориентирана, с голямо положително салдо в стойност и натура

Внос и износ МЕТАЛУРГИЧНИ ПРОДУКТИ, МЛН. ЛЕВА

Производството на цветни метали има важно значение не само за нашата страна и за нейната икономика, но има принос и за европейската икономика и осигуряването на индустрията със стратегически за нейното развитие суровини.

В резултат на положителното салдо, което се формира в цветната металургия, данните за целия бранш са положителни. След спад от около 30 % през 2008 год. и 2009 год., спрямо предходните две години, външнотърговското салдо в сектора през 2010 год. бележи ръст от 167 %. Размера на тези стойности силно зависят от цените на металите на световните пазари, но трайната тенденция за положително салдо е необратима. Основен принос за това на този етап има пререструктурираната и развиваща се цветна металургия.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

ЧЕРНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ

2.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ ОТ ТЯХ

Производството на стомана и стоманени продукти в Република България е стратегически сектор в промишлеността и е застъпен основно в 7 фирми-членове на БАМИ – „Кремиковци” АД, „Стомана индъстри” АД, „Промет стийл” АД, „Хелиос Металург” ООД, „ПИХ Индъстри” АД, „Жити” АД и „Интер пайп” АД.

През м. май 2010 год. най-голямото предприятие в областта на черната металургия – „Кремиковци” АД беше обявено в „Несъстоятелност” със спиране на производствената дейност. В настоящия годишник са включени данни за производството и реализацията на дружеството до този месец. Това дава отрицателно отражение върху общия обем на производство на стомана и метални изделия и тяхната реализация в страната.

2.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА СУРОВА СТОМАНА

Производители на течна стомана (само в електропечи) в България през 2010 год. са „Кремиковци” АД и „Стомана индъстри” АД.

Количеството на произведената сурова стомана през последните години по процеси и фирми е дадено в таблица 2.1 и на фигури 2.1 и 2.2.

През 2010 год. общото производство на течна стомана в страната е 739.9 хил. т, като се отчита незначителен ръст от 14.2 хил. т в сравнение с 2009 г. или 1.9 %. Това се дължи на повишение на добива на стомана в „Стомана индъстри” АД – 115.3 хил. т или с 19.8 %. Почти цялото произведено количество течна стомана е разлята по метода на непрекъснато леене – 99.6 %.

Произведената в България стомана през 2007 год. представлява 0.165 % от световното производство, 0.100 % през 2008 год., 0.059 % през 2009 год. и 0.052 % през 2010 год. Спрямо ЕС този показател е съответно през 2007 год. - 0.962%, през 2008 год. - 0.671 %, през 2009 год. - 0.521 % и през 2010 год. – 0.428 %.

Спрямо световното производство дялът на произведената стомана в България се запазва, но спрямо този в страните от Европейския съюз намалява.

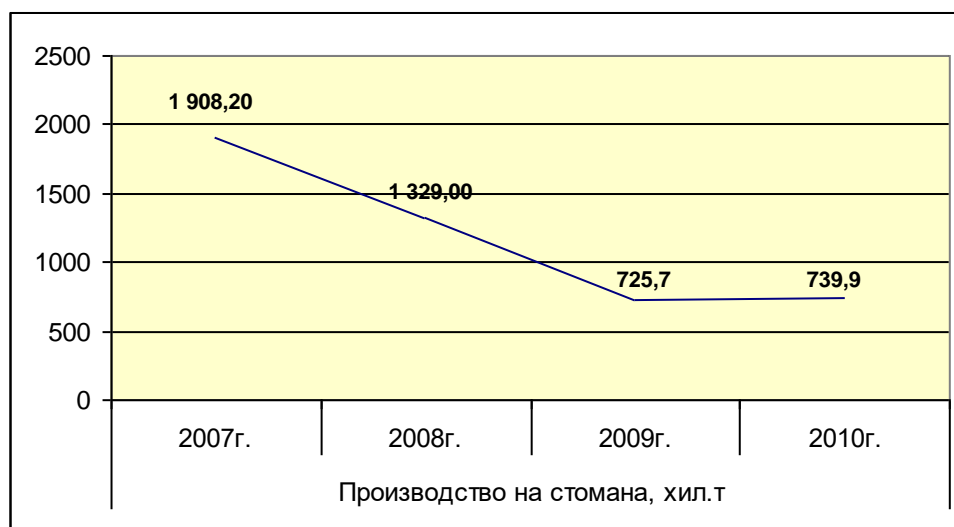
Таблица 2.1

Производство на стомана в България, хил. т

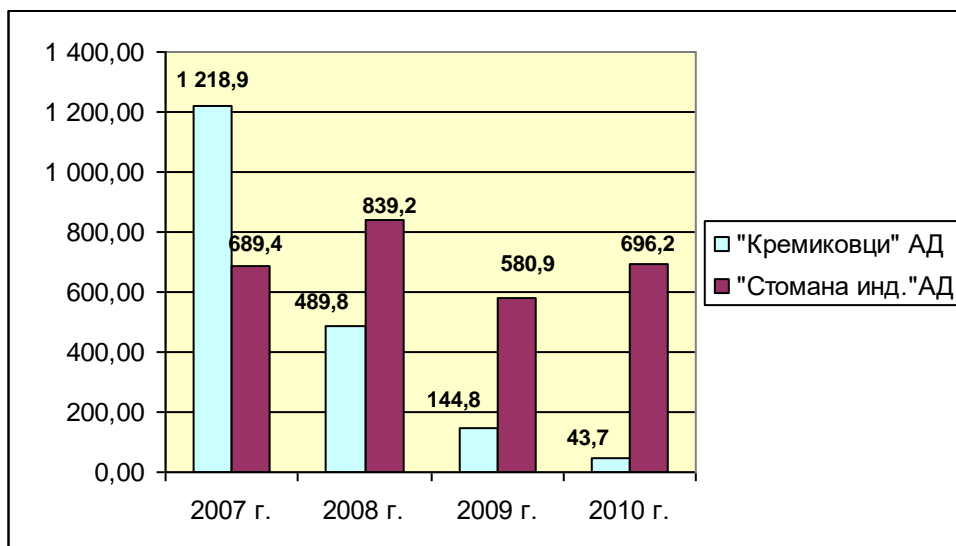
Процес:	Фирми:	2007	2008	2009	2010	2010/2009	
						+/-	%
КК	“Кремиковци” АД	1 027.0	428.0	-	-	-	-
ЕП	“Стомана Индъстри” АД	689.4	839.2	580.9	696.2	115.3	119.8
	“Кремиковци” АД	191.8	61.8	144.8	43.7	-101.1	301.8
	Общо ЕП	881.2	901.0	725.7	739.9	14.2	101.9
Общо по фирми	“Кремиковци” АД	1 218.8	489.8	144.8	43.7	-101.1	301.8
	“Стомана Индъстри” АД	689.4	839.2	580.9	696.2	115.3	119.8
Общо за страната		1 908.2	1 329.0	725.7	739.9	14.2	101.9
Непрекъс- нато отлята	„Стомана Индъстри” АД	689.4	839.2	580.9	696.2	115.3	119.8
	„Кремиковци” АД	874.3	463.2	131.4	40.8	90.6	310.5
	Общо	1 563.7	1 302.4	712.3	737.0	24.7	103.5

Източник: Фирмени данни

Фигура 2.1

Фигура 2.2

Производство на стомана в „Кремиковци“ АД и „Стомана индъстри.“ АД

Натоварването на мощностите, произвеждащи електростомана през 2009 год. е 48.7 %, а през 2010 год. е 49.6 % (при общ капацитет на електропещите в двете фирми от 1 490 хил. т). Само за електропещите на „Стомана индъстри“ АД натоварването им през отчетната година е 72.5%.

В България се произвеждат основно нелегирани въглеродни марки стомана, а инцидентно – единични плавки от легирана стомана.

2.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Производството на валцувани черни метали (ВЧМ) в България през последните четири години по производства и фирми-производителки е представено на таблица 2.2 и фигури 2.3 и 2.4.

Анализът на данните от таблицата показва следното:

- И през отчетната 2010 год. се запази тенденцията от последните две години (2008 и 2009 год.) за намаляване производството на ВЧМ, което се обяснява с настъпилата икономическа криза и намаляване потреблението на валцувани черни метали в страната. Общото количество на тези продукти през 2010 год. е с 7.5 % по-ниско спрямо това през 2009 год.
- Спад в производството на валцувани черни метали се наблюдава и в четирите дружества. През втората половина на 2010 год. в „Кремиковци“ АД спира производството на плосък прокат.

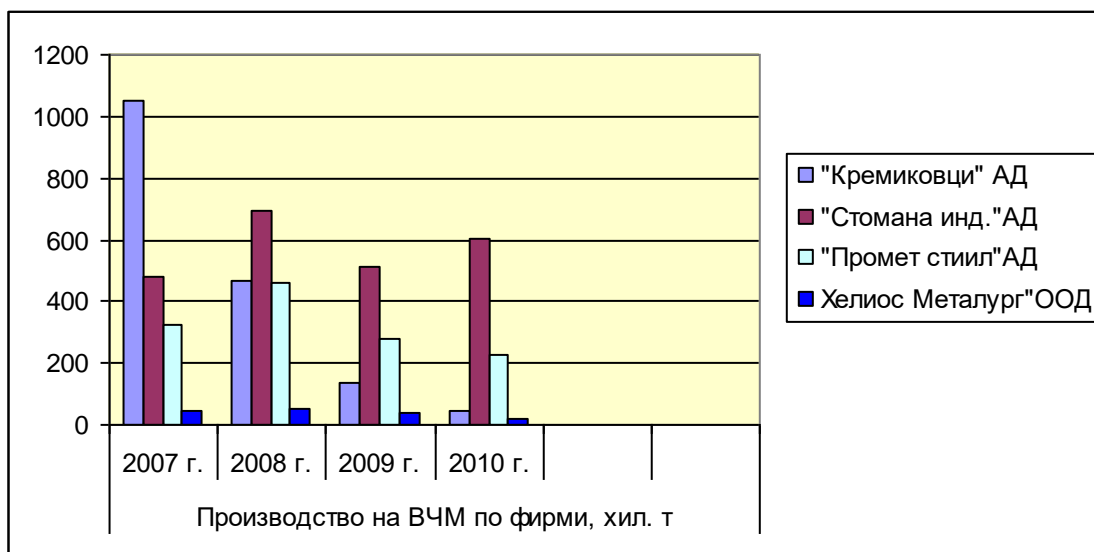
Таблица 2.2

Производство на валцувани черни метали (ВЧМ) по асортимент, хил. т

Видове прокат:	Фирми:	2007	2008	2009	2010	2010/2009	
						+/-	%
Блуми, сляби и заготовки	“Кремиковци” АД	142.6	-	-	-	-	-
	“Стомана Инд.” АД	143.7	92.1	33.4	19.6	-13.8	58.7
	Общо	285.3	92.1	33.4	19.6	-13.8	58.7
ГВ дълъг	“Промет Стиил” АД	321.1	462.9	278.3	225.3	-53.0	80.9
	“Стомана Инд.” АД	135.0	368.4	348.9	364.7	15.8	104.5
	„Хелиос Металург” ООД	48.5	53.2	38.0	22.0	-16.0	57.9
	Общо	504.6	884.5	665.2	612.0	-53.2	92.0
ГВ плосък	“Кремиковци” АД	1 006.4	466.2	137.4	45.2	-92.2	32.9
	“Стомана Инд.” АД	347.6	328.3	165.9	239.2	73.3	144.2
	Общо	1 354.0	794.5	303.0	284.4	-18.6	93.9
ГВ прокат (общо)	“Промет Стиил” АД	321.1	462.9	278.3	225.3	-53.0	80.9
	“Кремиковци” АД	1006.4	466.2	137.4	45.2	-92.2	32.9
	“Стомана Инд.” АД	482.6	696.7	514.8	603.9	89.1	117.3
	„Хелиос Металург” ООД	48.5	53.2	38.0	22.0	-16.0	57.9
	Общо	1 858.6	1 679.0	968.5	896.4	-72.1	92.5
СВ плосък	“Кремиковци” АД	41.6	-	-	-	-	-
Общо по Фирми	“Кремиковци” АД	1 048.0	466.2	137.4	45.2	-92.2	32.9
	“Стомана Инд.” АД	482.6	696.7	514.8	603.9	89.1	117.3
	“Промет Стиил” АД	321.1	462.9	278.3	225.3	-53.0	80.9
	„Хелиос Металург” ООД	48.5	53.2	38.0	22.0	-16.0	57.9
Прокат	Крайни продукти	1 900.2	1 679.0	968.5	896.4	-72.1	92.5

Източник: Фирмени данни

Фигура 2.3

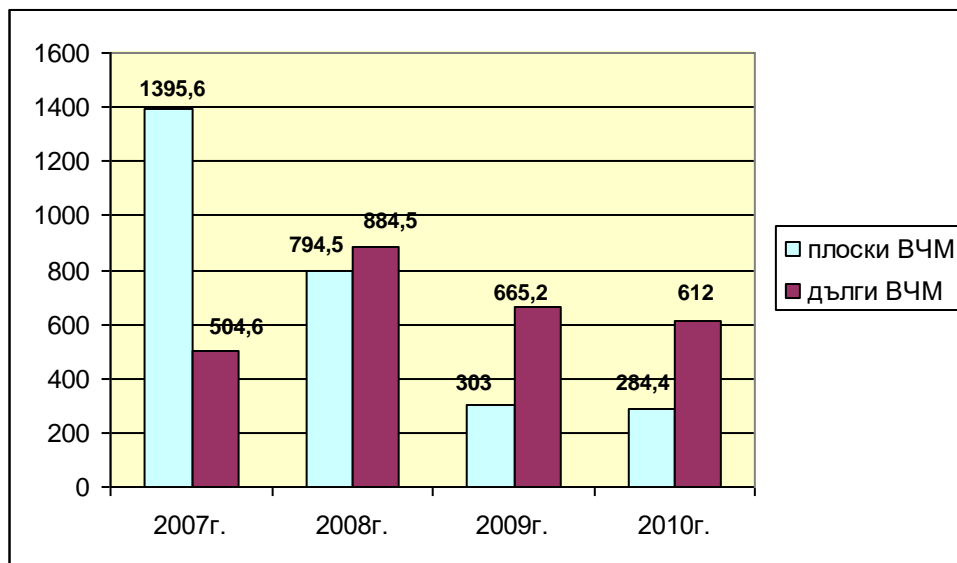
Производство на валцувани черни метали по фирми, хил. т

- Намаление на производството се наблюдава главно при плоските горещовалцувани черни метали през 2010 год. по посочените по-

горе причини. Независимо от това през отчетната година в „Стомана индъстри” АД се наблюдава значително повишение в производството на дебела ламарина с 44.2 % спрямо това през предишната година.

- И през 2008 и 2009 год. производството на дълги продукти надвишава това на плоските продукти. Ръст на това производство има в „Стомана индъстри” АД, докато „Промет стиил” АД и „Хелиос Металург” ООД отчитат спад. През 2010 год. общия обем на произведените дълги продукти бележи незначителен спад от 8%.

Фигура 2.4

Производство на плосък и дълъг прокат, хил.т

- Относителният дял на произведените плоски ВЧМ от общото количество ВЧМ е 73.4 % за 2007 год., 47.4 % за 2008 год., 31.3 % през 2009 год. и 31.7 % през 2010 год., а за дългите ВЧМ за съответните години е 26.5 %, 52.6 %, 68.7 % и 68.3 %.
- През 2010 год. няма промяна в мощностите на преработващите агрегати (за плоски и дълги продукти) във всички фирми.

Българското производство на горещовалцуван прокат през 2009год. представлява 0.095 % от общото световно производство на този продукт, а през 2010 год. той е 0.073 %. Този показател за 2009год. представлява 0.964 % от производството в ЕС (27), а през 2010 год. - 0.743 %.

Само за горещовалцувания плосък прокат данните показват, че през 2009 и 2010 год. България е произвела съответно 0.056% и 0.043% от общото световно производство на този продукт и 0.532 % и 0.414 % от това производство в ЕС (27).

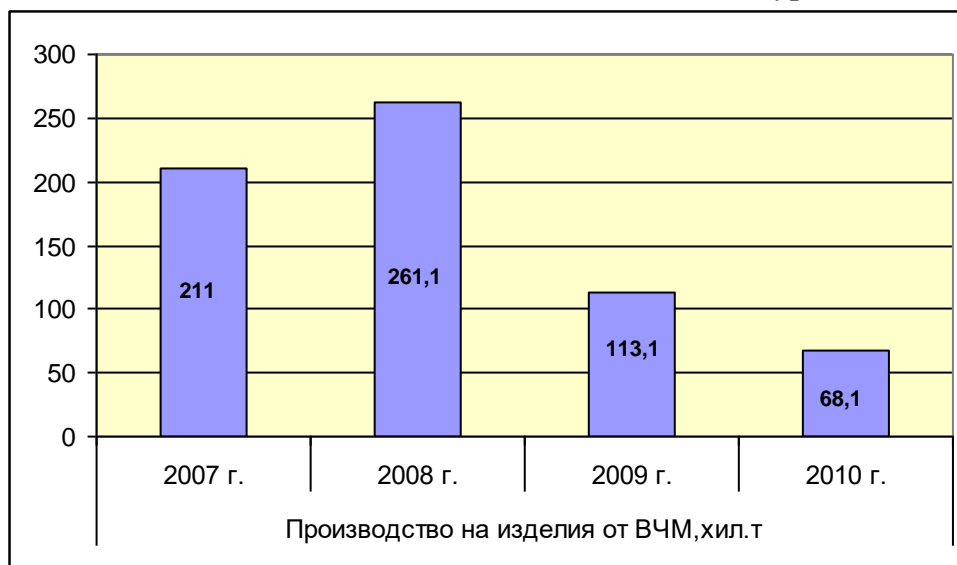
За горещовалцувания дълг прокат производството през 2009 и 2010 год. представлява съответно 0.140 % и 0.121 % от общото световно производство и 1.531 % и 1.200 % от това производство в ЕС (27).

Намалява относителния дял както на дългите, така и на плоските продукти.

Производството на изделия от ВЧМ общо и по фирми-производителки е представено на таблица 2.3 и фигура 2.5.

- През 2010 год. общото производство на изделия от валцувани черни метали показва значително намаление от 45 хил. т или 39.8% спрямо това през 2009 год.
- В „Кремиковци” АД през периода на своето функциониране не са произвеждани основни за фирмата изделия, като ламарина с цинково и пластмасово покритие и студеновалцувана лента.
- За разлика от 2009 год., през 2010 год. се отчита известно намаление на производство на стоманени топки за мелници в „Стомана индъстри” АД с 27% и повишение на това на елементи за руднично крепене с 6.2 %.
- През 2010 г. се наблюдава значителен спад в производството на стоманени тръби - общо с 60 %. Това се дължи на спряното производство в „Интер Тръст Холдинг АД, а така също и на намаленото в „ПИХ Индъстри” АД спрямо това от 2009 год.
- Основен производител на тел и телени изделия в страната е „Жити” АД – Русе. През 2010 год. се отчита намаляване на производството им спрямо 2009 год. от 9 %.

Фигура 2.5

Произведените в България през 2009 и 2010 год. тръби (безшевни и заварени) представляват съответно 0.095 % и 0.032 % от общото световно производство на този продукт и 0.852 % и 0.194 % от това производство в ЕС (27).

Таблица 2.3

Производство на изделия от валикувани черни метали (ВЧМ) по фирми и асортимент, хил. т

Изделия	Фирми:	2007	2008	2009	2010	2010/2009	
						+/-	%
Стоманени тръби	“ПИХ Индъстри.”АД	85.0	133.0	64.0	25.5	-38.5	39.8
	„Интер Тръст Холд” АД	23.3	25.8	4.4	2.1	-2.3	47.7
	Общо	113.7	164.5	68.7	27.6	-41.1	40.1
в т. ч. Шевни	“ПИХ Индъстри.”АД	85.0	133.0	64.0	25.5	-38.5	39.8
	„Интер Тръст Холд” АД	9.7	10.2	1.3	-	-1.3	-
	Общо	100.1	148.9	65.6	25.5	-40.1	38.8
Безшевни	„Интер Тръст Холд” АД	13.6	15.6	3.1	2.1	-1.0	67.7
	Общо	13.6	15.6	3.1	2.1	-1.0	67.7
Ламарина с цинково покритие	“Кремиковци”АД	40.6	1.1	-	-	-	-
Метало-пласт	“Кремиковци”АД	1.0	-	-	-	-	-
СВ лента	“Кремиковци”АД	0.2	-	-	-	-	-
Стоманени топки за мелници	“Стомана Индъстри.” АД	15.2	10.0	11.1	7.0	-4.1	63.0
Тел и телени изделия	„ЖИТИ” АД	18.5	47.2	12.3	11.2	-5.9	91.0
Елементи - руднично крепене	“Стомана Индъстри” АД	18.7	30.8	21.0	22.3	1.3	106.2
Прокат	Крайни продукти	211.0	262.1	113.1	68.1	-45	60.2

Източник: Фирмени данни

2.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВЧМ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

2.2.1. ВНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Общият обем на внос на скрап, валцувани черни метали и изделия от тях през 2010 г. в количествено изражение е 1 279.2 хил. т. Увеличението спрямо 2009 г. е 46.1 хил.т. или 3.7 %.

В стойностно изражение вносът през 2010 год. бележи ръст от 5.9% или 780.5 млн. долара (1 153.1 млн. лева) спрямо 2009 год. Данните за вноса през последните четири години са показани на таблица 2.4.

Традиционно **чугун** за леярски цели се внася изключително от Украйна (83.5 % от общото внесено количество на този продукт).

През 2010 год. в сравнение с 2009 год. количеството на внесените **скрап** нараства с 33.2 % или с 67.2 хил. т. Спрямо общия обем на вноса, делът на скрапа през отчетната година нараства и е около 21.0 %. Потребностите на българските фирми се задоволяват основно от наличен собствен скрап или закупен от страната. И през 2010 г., както и през последните няколко години, най-големи количества са внесени от Румъния (64.9 % от общото количество), но така също нараства делът на внос от другите две балкански страни – Гърция (19.0 %) и Сърбия (15.3%).

Вносът на **полупродукти** през 2010 год. продължава тенденцията от последната 2009 г. и намалява с 57.1 хил. т. спрямо предишната година, като доставките са преди всичко от Украйна (50.1 %) и Сърбия (20.4 %).

През 2010 год. вносът на **плосък прокат** от нелегирани марки стомани отчита известно нарастване с 86.0 хил.т спрямо предишната година. Това се отнася по-специално за горещовалцувания прокат (рулони и лист). При легираните стомани също се наблюдава известно повишаване на количеството внесен метал от 16.8 хил. т.

Както се вижда от табл. 2.5 и фиг. 2.6 през отчетната 2010 година вносът на **плосък прокат** е нараснал с 45.8 %. Вносът от страните на Европейския съюз в количествено отношение почти запазва порядъка си с леко повишаване от 26.7 % спрямо 2009 год. По-голям ръст се наблюдава при вноса от други страни от Европа и най-вече от Балканския полуостров – Македония, Сърбия и Турция, а така също нараства и този от страните от ОНД. Най-голям е делът на вноса от Украйна (49.5 %) от общия обем внос на плосковалцуван прокат.

Таблица 2.4

Внос на скрап, ВЧМ и изделия от тях, хил. т

Стоки:	2007	2008	2009	2010	2010/2009	
					+/-	%
Нелегирани - общо	2 084.1	1 855.5	1 032.7	1 046.2	13.5	101.3
Чугун-блок, гранули, прах	26.2	30.4	15.6	14.8	-0.8	94.9
Феросплави	17.0	14.4	9.0	11.4	2.4	126.7
Скрап	296.6	237.1	202.3	269.5	67.2	133.2
Полупродукти	461.9	567.7	306.0	248.9	-57.1	81.3
ГВ прокат (рулон и лист)	400.5	245.1	132.8	191.2	58.4	143.9
СВ прокат (рулон и лист)	99.4	105.2	70.6	98.2	27.6	139.1
Валцдрат	175.4	222.8	99.5	86.6	-12.9	87.0
Пръти	485.5	306.0	144.0	89.9	-54.1	62.4
Профили	111.6	126.8	52.9	35.7	-17.2	67.5
Легирани – общо	80.9	83.3	31.1	56.7	25.6	182.3
ГВ и СВ рулони и лист	40.3	46.4	21.0	37.8	16.8	180.0
Пръти и профили	34.2	32.9	10.1	18.9	8.8	187.1
Изделия от ВЧМ	392.4	252.7	169.3	176.3	7.0	104.1
Безшевни тръби	43.0	40.0	18.1	21.1	3.0	116.6
Заварени тръби	207.3	48.4	29.1	29.9	0.8	102.7
Ламарина с покритие	112.4	135.3	97.7	106.6	8.9	109.1
Телове	29.7	29.0	24.4	18.7	-5.7	76.6
Общо	2 557.4	2 191.5	1 233.1	1 279.2	46.1	103.7
Стойност, млн. долара	1 455.4	2 178.6	777.6	780.5	2.9	100.4
Стойност, млн. лева	2 066.7	2 906.0	1 088.6	1 153.1	64.5	105.9

Източник: Митническа статистика.

Таблица 2.5.

Внос на плосковалицуван прокат, т

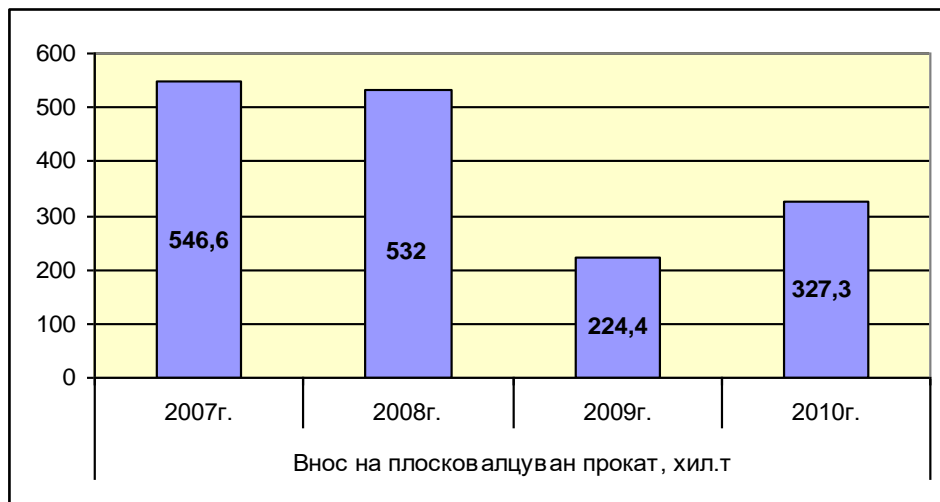
Региони:	2007	2008	2009	2010	2010/2009	
					+/-	%
Европейски съюз (27)	121.0	125.0	33.0	41.8	8.8	126.7
Други европ. страни	231.4	211.6	64.8	121.5	56.7	187.5
ОНД	151.7	154.7	126.3	155.4	29.1	123.0
Северна Америка	0.3	0.1	-	-	-	-
Други	42.2	40.6	0.3	8.6	8.3	286.7
Общо	546.6	532.0	224.4	327.3	102.9	145.8

Източник: Митническа статистика.

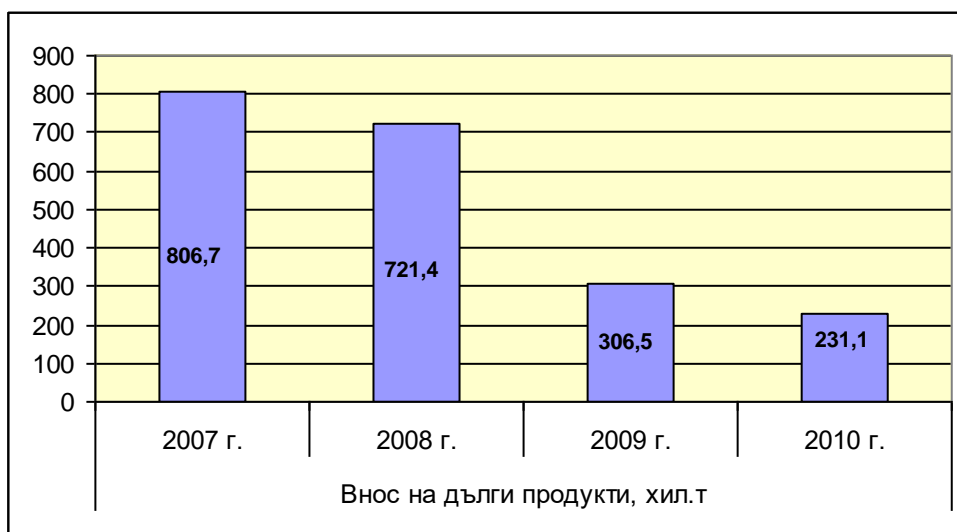
Делът на вноса на плосък прокат в България през 2009 год. и 2010 год. спрямо общия обем на вноса на този продукт за страните от ЕС (27) е 0.053 %, и 0.058 % а спрямо този за целия свят за същите години – 0.022 % и 0.025 %.

Общият обем на вноса през 2010 год. на **дълги продукти** от обикновени стомани бележи значителен спад от 84.2 хил.т или с 71.6 % по-малко, в сравнение с този през 2009 год. При прътите и профилите от легирани и неръждаеми стомани има незначително повишение от 8.8хил.т . (фиг. 2.7).

Фигура.2.6

Фигура.2.7

През 2010 год. Румъния (42.7 %) продължава да е най-голям вносител на **пръти** от нелегирани марки стомана, както и през 2009 год., следвана от Украйна (23.9 %) и Гърция (16.7%). При **профилите** през 2010 год. вносът е от Люксембург (28.2 %), Гърция (17.7 %) и някои други страни от Европейския съюз.

През 2010 г. се наблюдава спад на вноса на **валцдрата** от обикновени марки стомани с 12.0 %. Основни вносители са Украйна – 51.0 % и Гърция – 42.3 %.

За **легираните пръти и профили** не се отчита особена промяна в направлението на внос. И през 2010 год. основен вносител е Руската

федерация – 37.5 %. Може да се отбележи, че през отчетната година се наблюдава повишаване на вноса на тези продукти от Япония.

Делът на вноса на дълъг прокат в България през 2009 год. и 2010 год. спрямо общия обем на вноса на тези продукти за страните от ЕС (27) е съответно 1.58 % и 0.804 %, а спрямо този за целия свят – 0.81 % и 0.436 %.

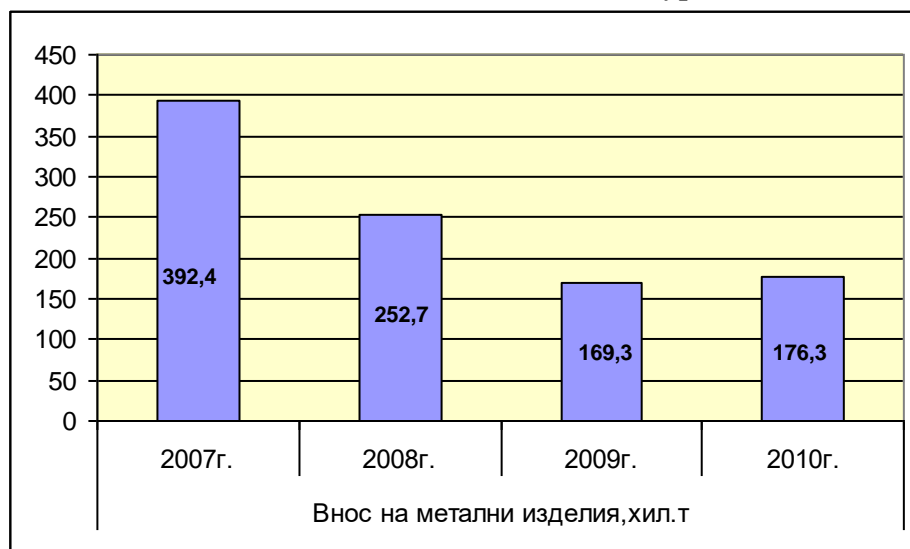
През отчетната година общият обем на вноса на ламарина с покритие (**поцинкована ламарина, ламарина с пластмасово и калаено покритие**) е с ръст от 8.9 хил. т . И през 2009 год. главни вносителите са страни от Балканския полуостров - Македония, Турция и Сърбия. Повишеният внос се обяснява със спиране на производството на тези продукти в „Кремиковци” АД.

Вносът на **безшевни и заварени тръби** през 2010 год. бележи известно повишение от 19.3 %. Това се дължи на намаляване на производството на тръби в българските заводи.

През 2010 год. направленията на вноса на **безшевни тръби от въглеродна стомана** се запазват както и през предишните години. Той се реализира от Германия – 20.8 %, Румъния – 20.4 % и Украйна – 15.2%. За **заварените тръби** най-голям е вносът от Македония – 47.5 %.

През 2010 год. в сравнение с 2009 год. вносът на метални изделия (фиг. 2.8) е повишен незначително с 4.1 %.

Фигура 2.8

2.2.2. ИЗНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Информация за изнесените през последните четири години количества скрап, черни метали и изделия от тях са представени на таблица 2.6.

През 2010 год. общия обем на износа в сектора бележи ръст от 20.6% в сравнение с 2009 год. В количествено изражение той възлиза на 1 827.1 хил. т или с 311.8 хил. т повече в сравнение с предишната година. Това се дължи преди всичко на относително големия дял на износа на скрап (51.9 %) от общия обем на износа. По-ниското потребление на скрап в страната определя силно завишения му износ (85.7 %) спрямо 2009 год. Износът от чистата продукция на черната металургия като цяло отчита известен спад.

В стойностно изражение износът през 2010 год. също бележи повишаване с 36.9 % или в долари - 248.2 млн. спрямо 2009 год. респективно 418.7 млн. лв.

Делът на износа общо на валцувани черни метали от България през 2009 и 2010 год. спрямо общия обем на износа от страните на ЕС(27) е съответно 1.21% и 0.88 %, а спрямо този от целия свят – 0.45 % и 0.36 %.

Таблица 2.6

Износ на скрап, ВЧМ и изделия от тях, хил. т

Стоки:	2007	2008	2009	2010	2010/2009	
					+/-	%
Нелегирани – общо	2 498.6	1 931.7	1 423.0	1 745.7	322.7	122.7
Чугун	66.7	32.2	1.4	1.1	-0.3	78.6
Феросплави	13.6	2.9	12.8	3.1	-9.7	24.2
Скрап	676.1	740.4	511.0	949.0	438.0	185.7
Полупродукти	135.7	85.4	48.9	19.5	-29.4	39.9
ГВ рулон и лист	1 281.9	549.2	270.0	266.0	-4.0	98.5
СВ рулон и лист	38.1	8.3	5.6	6.9	1.3	123.2
Валцдрат	6.1	20.1	19.8	24.9	5.1	125.7
Пръти	237.2	437.8	489.7	411.5	-78.2	84.0
Профили	43.2	55.4	63.8	63.7	-0.1	99.8
Легирани - общо	0.1	3.6	1.4	2.4	1.0	41.7
Пръти и профили	0.1	3.6	1.4	2.4	1.0	41.7
Изделия от ВЧМ	147.5	136.3	90.9	79.0	-11.9	86.9
Безшевни тръби	10.2	11.0	5.2	5.1	-0.1	98.1
Заварени тръби	97.5	108.7	79.0	66.5	-12.5	84.2
Ламарина с покритие	33.5	8.9	5.8	7.2	1.4	124.1
Телове	6.3	7.7	0.9	0.2	-0.7	22.2
Общо	2 646.2	2 071.6	1 515.3	1 827.1	311.8	120.6
Стойност, млн. долара	1 541.7	1 530.3	673.2	921.4	248.2	136.9
Стойност, млн. лева	2 189.2	2 041.3	942.5	1 361.2	418.7	144.4

Източник: Митническа статистика.

Поради спиране на феросплавното производство в „Кремиковци” АД през 2010 год. силно е спаднал износът на различни видове **феросплави** с 78.6 %. Износът се реализира от незначителното производство на тези продукти в някои малки фирми и то предимно за Турция (48.2 %).

Износът на **полупродукти (заготовки)** през 2010 год. намалява значително в сравнение с този през 2009 год. През отчетната година той се реализира основно в Гърция (76.1 %) от „Стомана индъстри” АД.

През 2009 год. общият обем на износа на **плоски продукти** (табл.2.7 и фиг. 2.9) е преобладаващо насочен за Румъния (18.7 %) и Германия (16.5 %). Следва да се отбележи, че делът на износа общо за страните от Европейския съюз е намалял с около 6 %. Към други източноевропейски страни също се наблюдава спад с 14.7 %, но се отчита повишение на износа към страни от Африка и Близкия Изток.

Делът на износа на **плосък прокат** от България през 2009 год. и 2010 год. спрямо общия обем на износа от страните на ЕС (27) е съответно 0.626 % и 0.405 %, а спрямо този от целия свят – 0.222 % и 0.153 %. Това показва, че малка част от европейския и световен стокооборот се пада на износа на металопродукцията с произход от България.

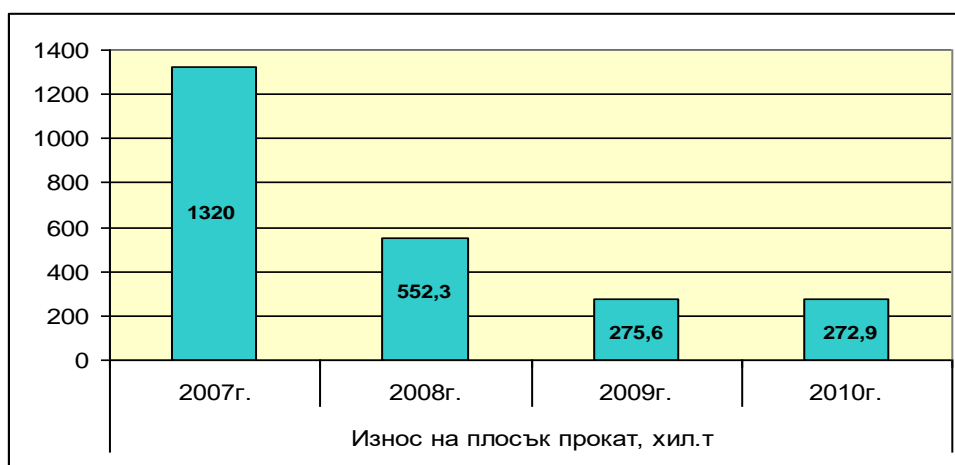
Таблица 2.7

Износ на плосък прокат, хил. т

Региони:	2007	2008	2009	2010	2010/2009	
					+/-	%
Европейски съюз (27)	662.8	402.8	200.9	189.1	-11.8	94.1
Други европ. страни	562.5	140.0	73.7	62.9	-10.8	85.3
ОНД	0.6	0.1	0.3	2.0	1.7	666.6
Азия	8.7	6.3	0.1	2.3	2.2	230.0
Други	82.5	-	0.6	16.6	16.0	276.7
Общо	1 320.0	552.3	275.6	272.9	-2.7	99.0

Източник: Митническа статистика.

Фигура 2.9

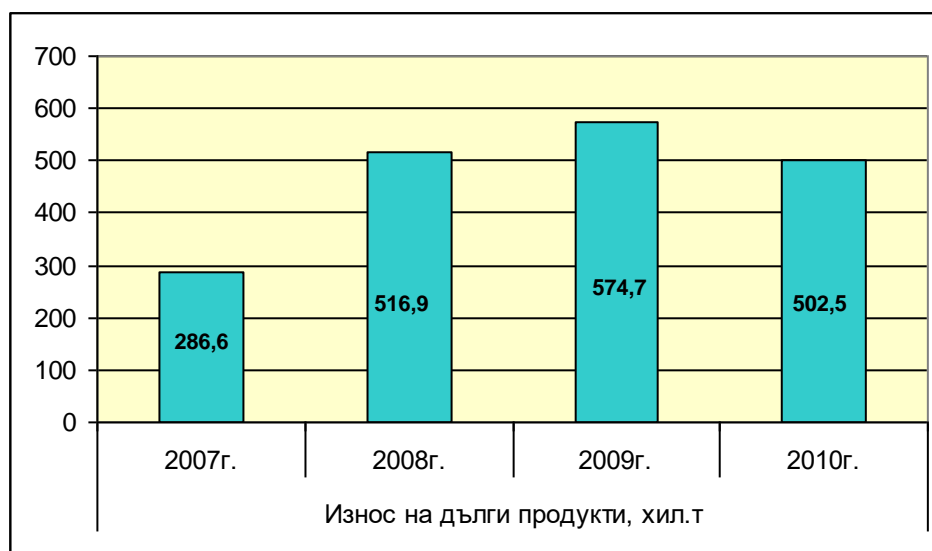
Общият обем на износа на **дълги продукти** през 2010 год. (фиг.2.10) в сравнение с 2009 год. е намален с 72.2 хил.т или с 12.6 %. Това се дължи на по-малкото производство на тези продукти в страната.

През 2010 год. се запазват направлението на износа от последните няколко години. За дългите продукти най-голям е износът на **пръти** за Румъния (44.7 %). Увеличава се износа за Ливан, Гана, Алжир, Египет и други африкански страни, което показва, че българските фирми търсят нови пазари за своята продукция.

При **профилите** износът е насочен към страните от ЕС и преди всичко за Гърция (40.0 %) Испания (26.9 %), и Румъния (9.3 %).

Делът на износа на **дълъг прокат** от България през 2009 год. и 2010 год. спрямо общия обем на износа му от ЕС (27) е съответно 2.21 % и 1.24 % и спрямо този от страните на целия свят – 0.313 % и 0.518%.

Фигура 2.10

Общият обем на износа на **стоманени изделия** (фиг.2.10) отбелязва спад през 2010 год. от 45.4 хил.т в сравнение с 2009 год. Това намаление са дължи на намаленото производството на заварени и безшевни тръби в нашите заводи.

При **заварените тръби** износът бележи спад от 13.1 %, а този на **безшевните тръби** с 1.9%.

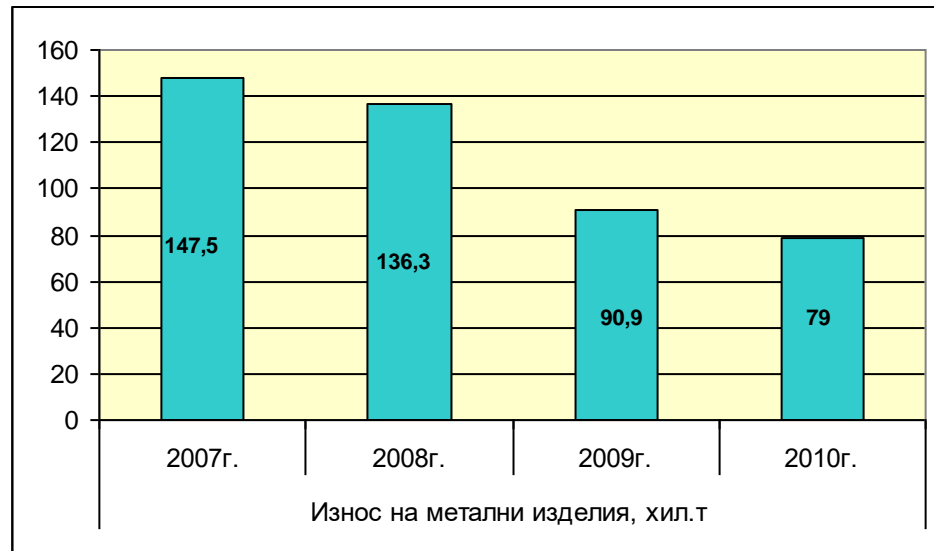
През 2009 год. се запазват направлението на износа на **заварени тръби** с тези от предишните години - главно за Германия (47.1 %) и Румъния (19.7%).

Безшевни тръби се изнасят основно в Италия (77.7%).

При износа на **ламарина с покритие** се наблюдава ръст от 24.1 % през 2010 год. в сравнение с 2009 год.

При **телените изделия** през 2009 год. се запазва отрицателната тенденция на значително намаление на износа на тези продукти. През 2010 год. се отчита намаление от 77.8 % в сравнение с предишната година.

Фигура 2.11

Данните за износа на скрап са представени на таблица 2.8 и фигура 2.12.

Таблица 2.8

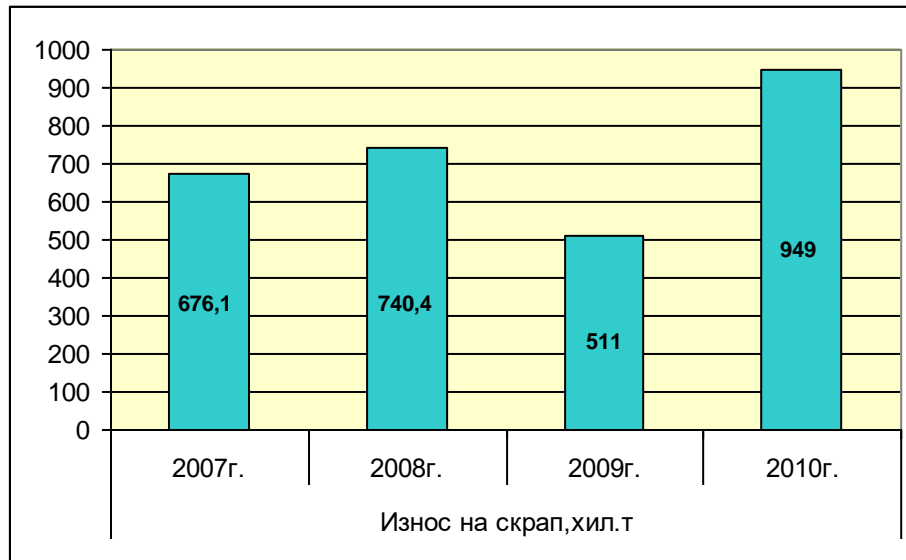
Износ на скрап, хил. т

Региони:	2007	2008	2009	2010	2010/2009	
					+/-	%
Европейски съюз (27)	445.4	150.5	137.5	183.3	45.8	133.3
Други европ. страни	222.7	578.8	367.4	760.7	393.3	207.0
Азия	7.7	9.1	6.0	4.3	-1.7	71.7
Други страни	0.3	2.0	0.1	0.7	0.6	700.0
Общо	676.1	740.4	511.0	949.0	438.0	185.7

Източник: Митническа статистика

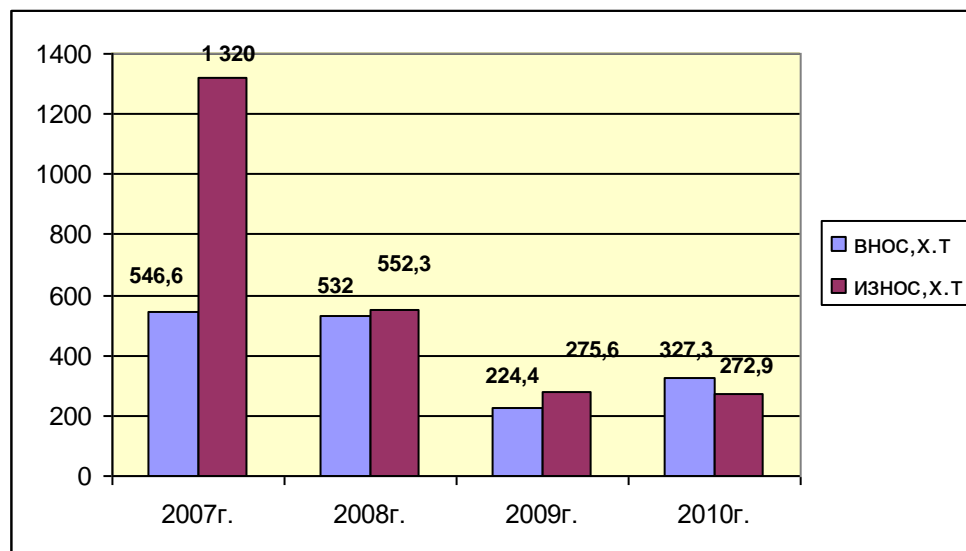
Анализът показва, че износът на **скрап** от страната отбелязва ръст през 2010 год. от 438.0 хил.т или 85.7 % в сравнение с 2009 год., което се обяснява преди всичко със спиране на работата на електропещите в „Кремиковци” АД и засилената продажба на скрап от този завод след обявяването му в „Несъстоятелност” с прекратяване на дейността. През отчетната година се е увеличил износа за страните от балканския регион. Най-голям се запазва дялът на износа за Турция – 60.3 % от общия му обем, Гърция – 17.3 % и Македония – 17.7 %. За страните от ЕС най-висока е цената на скрапа (изключително легиран), изнасян за Великобритания и Германия, а най-ниска тя е за Италия. Сравнително ниска е цената на изнасяния скрап за другите европейски страни.

Фигура 2.12

Сравнителни данни за вноса и износа на плоски, дълги продукти и на метални изделия са показани съответно на следните три фигури 2.13, 2.14 и 2.15.

Фигура 2.13

Внос и износ на плосък метал, хил.т

Данните от диаграмата показват постепенно нарастване на общите обеми на вноса през 2010 год. и почти запазване на равнището на износа от 2009 год.

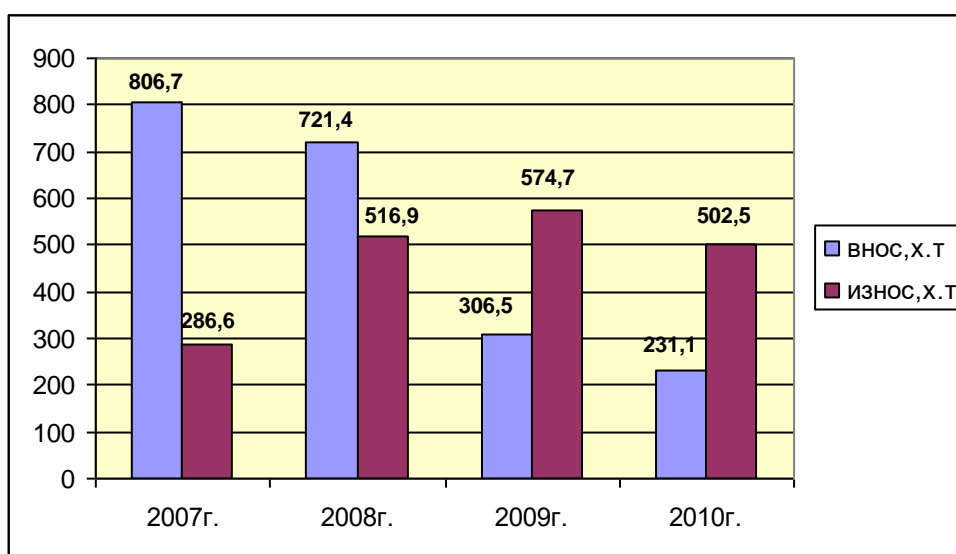
Докато през 2008 год. (начало на икономическата криза) се наблюдава незначително намаление на вноса от около 11.6 % спрямо предходната година, то през 2009 год. това намаление е вече твърде голямо и е 42.2 % спрямо 2008 год. При износа още през 2008 год. се намалява значително обемът на износа, която тенденция се запазва и през 2009 год.

През 2010 год. равнището от 2009 год. се запазва, което говори за стабилизиране на сектора и признаци за излизането му от икономическата криза.

Износът на дълги валцувани продукти през 2009 год. запазва своя тренд от последните години и отчита ръст с 10.2 % спрямо 2008 год., който през 2010 год. почти е на нивото от 2008 г.

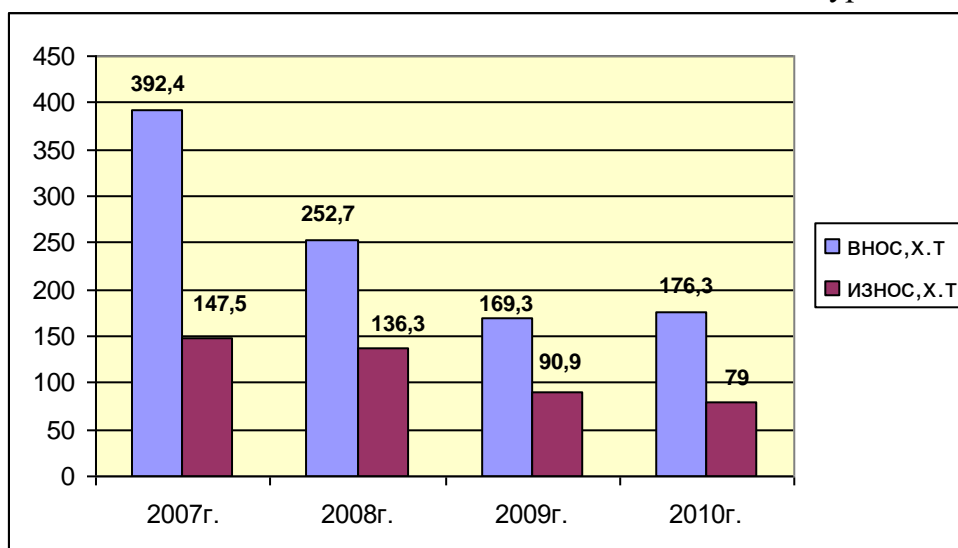
През последните 4-ри години (2007-2010 год.) износът на дълги продукти надвишава вноса и в количествено отношение той е два пъти по-голям от вноса.

Фигура 2.14

Внос и износ на дълъг прокат, хил.т

Фигура 2.15

Внос и износ на метални изделия, хил.т

През 2008 год. се наблюдаваше рязко намаление на вноса на метални изделия в сравнение с 2007 год. и през 2009 год. този показател

запази същата тенденция на спад. През 2010 год. се регистрира повишение от 4.1 %.

При износът от 2007 год. се наблюдава постепенно спадане на обемите и през отчетната година той е най-малък.

Таблица 2.9

Външнотърговски баланс на някои видове продукция за 2010 год.

Вид продукция:	Износ	Внос	Разлика
	хил.т	хил.т	хил.т
Полупродукти	19.5	248.9	-229.4
Плосък прокат	272.9	327.2	-54.3
Дълъг прокат	502.5	231.1	271.4
Изделия	79.0	176.3	-97.3
Скрап	949.0	269.5	679.5
Общо	1 822.9	1 253.0	569.9

Източник: Митническа статистика.

Анализирайки формирания общ външнотърговски баланс на основните видове прокатни продукти и скрап през 2010 год. показва, че износът надвишава вноса в количествено изражение (табл. 2.9). По отделните видове прокатни продукти този баланс е различен. При полупродуктите и металните изделия вносът значително надвишава износа. За тези продукти страната ни все още е нетен вносител. При плоските продукти вносът надвишава износа, което се дължи на спряното производство на тези продукти в основния производител – „Кремиковци” АД. При дългите продукти износът надвишава вноса с 271.4 хил.т. Това се обяснява основно със завишеното им производство в „Стомана индъстри” АД и другите наши заводи. Характерно за 2010 год. е силно увеличението износ на скрап от черни метали спрямо 2009 год. Вносът сравнително запазва своя порядък от последните четири години.

Общият обем внос и износ през 2010 год. отбелязва положително търговско салдо. Като се изключат обемите внос и износ на скрапа, който по същество не е металургична продукция, търговското салдо на чистото металургично производство показва отрицателни стойности (вносът надвишава износа). Това се дължи на значителното намаление на вътрешното потребление на стоманени продукти в отделни сектори на икономиката на страната, като строителството, машиностроенето и др.

Запазва се практиката българските фирми да изнасят метална продукция с по-ниска степен на добавена стойност при по-ниски цени, а се внася такава с по-висока степен на добавена стойност при по-високи цени. В резултат на тези факти в стойностно изражение се отчита отрицателно търговско салдо.

2.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ВАЛЦУВАНИ

ЧЕРНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Сравнителни данни за външнотърговския оборот на ВЧМ и изделия, произвеждани от черната металургия през последните четири години в количествено изражение са представени на таблица 2.10.

Таблица 2.10

Външнотърговски оборот на валцувани черни метали и изделия от тях, хил. т

Продукти от ВЧМ и изделия	2007	2008	2009	2010	2010/2009	
					+/-	%
Валц. черни метали						
- внос (вкл. полупродукти и легирани)	1 815.2	1 821.1	836.9	807.2	-29.7	96.4
- износ (вкл. полупродукти и легирани)	1 736.2	1 176.4	899.2	794.9	-104.3	88.4
Общ оборот	3 551.4	2 997.5	1 736.1	1 602.1	-134.0	92.3
Салдо (износ – внос)	-79.0	-644.7	62.3	-12.3	-50.0	19.7
Изделия от ВЧМ						
- внос	392.4	252.7	169.3	176.3	7.0	104.1
- износ	147.5	136.3	90.9	79.0	-11.9	86.9
Общ оборот	539.9	389.0	260.2	255.3	-4.9	98.1
Салдо (износ – внос)	-244.9	-116.4	-78.4	-97.3	-175.7	124.1

Източник: Митническа статистика.

В групата ВЧМ се включват полупродуктите, ГВ прокат (рулони, лист и лента), валцдратът, прътите и профилите (включително легирания прокат) и изделия, но без чугун, феросплави и скрап.

Данните показват, че през 2010 год. се наблюдава намаляване на износа и на вноса, но спадът им е в значително по-малка степен от този през 2009 год. в сравнение с 2008 г. Може да се предположи, че търговията с черни метални продукти постепенно се нормализира, но все още е далече от нивата на реализацията им, износа и вноса. Количеството на износа на ВЧМ, вкл. полупродуктите през 2010 год. се е намалил с 104.3 хил. т (11.6 %) спрямо 2009 год., а вноса с 29.7 хил. т. Общият оборот спада с 134.0 хил.т или с 7.3 %. Общото салдо е отрицателно т.е. вносът надвишава износа.

За разлика от 2009 год. при изделията от ВЧМ обемът на вноса нараства с 7.0 хил.т или 4.1 %, а този на износа намалява с 11.9 хил. т или с 13.1 %. Отчита се лек спад във външнотърговския оборот за тези продукти през 2010 год. спрямо предходната година от порядъка на 4.9хил. т или с 1.9 %. Търговското салдо е отрицателно през 2010 год.

2.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ В СТРАНАТА

Реализацията на стоманени продукти за вътрешния пазар на страната по видове продукти и разпределението ѝ по фирми – производителки за 2010 год. са отразени съответно на таблици 2.11 и 2.12.

През 2010 год. се наблюдава намаляване на количествата на реализирана обща метална продукция на вътрешния пазар с 296.9 хил. т в сравнение с 2009 год. Това е в резултат на икономическата криза и намаленото общо вътрешно потребление. Реализацията на вътрешния пазар на дългите валцувани продукти се запазва на същото ниво от тази през 2009 год., докато при плоските продукти се наблюдава значителен спад повече от 100 %. При металните изделия също има известно стабилизиране на реализацията на нивата от 2009 год.

Произведената от металургичната индустрия продукция е изцяло реализирана. Няма увеличение на складовите наличности във фирмите.

Таблица 2.11

Реализация на продукцията от черни метали през 2008 и 2009 год. по видове, хил. т

Видове продукция:	Износ		Вътрешен пазар		Обща реализация	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Полупродукти	48.9	19.5	4.0	0.2	52.9	19,7
Дълъг прокат	574.7	502.5	362.0	263.0	936.7	765.5
Плосък прокат	275.6	272.9	128.2	52.8	403.8	325.7
в т.ч. ГВ	270.0	272.9	128.2	52.8	398.2	325,7
СВ	5.6	-	-	-	5.6	-
Общо прокат	850.3	775.4	490.2	315.8	1 389.4	1091.2
Изделия	90.9	79.0	37.7	35.2	128.6	114.2
Общо	990.1	873.9	531.9	351.2	1 522.0	1 225.1

Източник: Фирмени данни и митническа статистика

Докато през 2009 год. 65.0% от произведената продукция е реализирана на външния и 35.0 % на вътрешния пазар, то през 2010 год. тези стойности са съответно 71.3 % на външния и 28.7 % на вътрешния пазар. Това показва, че черната металургия е експортноориентиран сектор. През наблюдаваната година всички българските фирми отчитат спад в реализацията на продукцията си на местния пазар за разлика от предишната година. Най-голямо е намалението на реализацията на продукцията при фирмите, произвеждащи метални изделия.

Таблица 2.12.

Реализация на металургични продукти и изделия за 2008 и 2009 г. на вътрешния пазар по асортимент и фирми, хил.т.

Фирми и видове продукция:	„Кремиковци“ АД		„Стомана Индъстри“ АД		„Промет Стиил“ АД		„Хелиос Металург“ ООД		„Жити“ АД		„Интер пайп“ АД		„ПИХ Индъстри“ АД		Общо	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Полупродукти	-		4.0	0.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.0	0,2
Дълъг прокат	-		157.2	127.4	171.0	108.6	33.8	27.0	-	-	-	-	-	-	362.0	263,0
Плосък прокат	107.4	35.3	20.8	17.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	128.2	52,8
-в т.ч. ГВ	107.4	35.3	20.8	17.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	128.2	52,8
СВ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Общо прокат	107.4	35.3	182.0	144.9	171.0	108.6	33.8	27.0	-	-	-	-	-	-	494.2	315,8
Изделия	-	-	16.9	15.2	-	-	-	-	4.3	4.2	3.4	6.8	12.0	9,0	37.7	35,2
Общо	107.4	35.3	198.9	160.3	171.0	108.6	33.8	27.0	4.3	4.2	3.4	6.8	12.0	9,0	531.9	351,2

2.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА СТОМАНЕНИ ПРОДУКТИ

Реалното вътрешно потребление на стоманени продукти (ВЧМ и изделия от тях) се формира от реализацията на продукцията на фирмите на вътрешния пазар и от внос. Данните за 2009 и 2010 год. са представени на таблица 2.13 и фигура 2.16.

Таблица 2.13

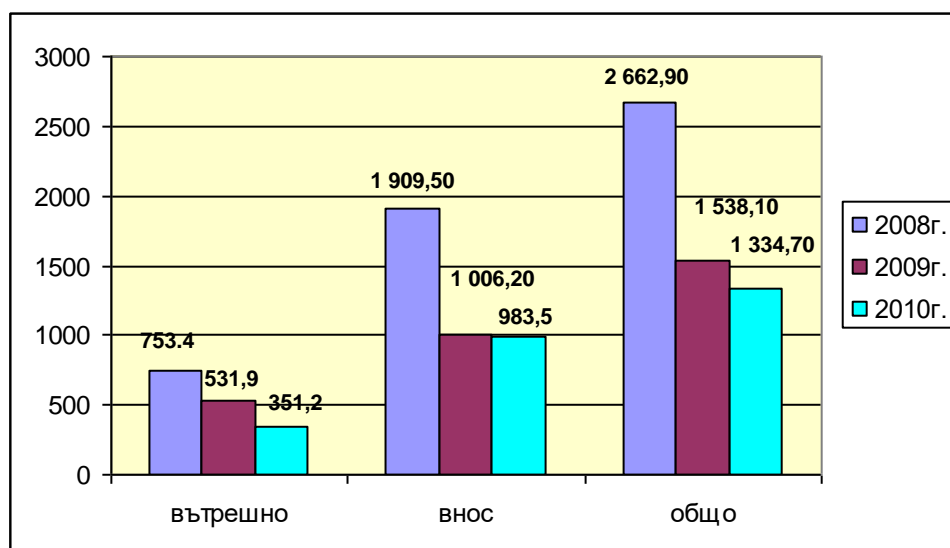
Реално вътрешно потребление на стоманени продукти, хил. т

Продукти:	2009			2010			2010/2009	
	Вътр. реализ.	Внос	Общо	Вътр. реализ.	Внос	Общо	+/-	%
Полупродукти	4.0	306.0	310.0	0.2	248.9	249.1	-60.9	80.3
Дълъг прокат*	362.0	306.5	668.5	263.0	231.1	494.1	-174.4	73.9
Плосък прокат*	128.2	224.4	352.6	52.8	327.2	380.0	27.4	107.8
В т.ч. ГВ	128.2	142.8	271.0	52.8	327.2	380.0	109.0	140.2
СВ	-	81.6	81.6	-	-	-	-81.6	-
Общо прокат	494.2	836.9	1 331.1	315.8	558.3	874.1	-457.0	65.7
Изделия от ВЧМ	37.7	169.3	207.0	35.2	176.3	211.5	4.5	102.2
Общо	531.9	1 006.2	1 538.1	351.2	983.5	1 334.7	-203.4	86.8

Източник: Митнически данни (за вноса) и фирмени данни (за реализацията на вътрешния пазар).

** включително легиран от внос*

Фигура 2.16

Реално вътрешно потребление през 2008, 2009 и 2010 год., хил.т

Анализът на данните от таблица 2.14 показва следното:

През 2010 год. реалното вътрешно потребление /РВП/ на стоманените продукти в сравнение с 2009 год. е намалено с 203.4 хил. т. или 13.2 %. За ВЧМ спадаът е 34.3 %, но при изделията се наблюдава незначителен ръст от 2.2 %.

Това показва, че през 2010 год. както и през 2009 год. в резултат на кризата в индустрията има спад както във вътрешната реализация на продукцията, така също и на вноса.

Потреблението на стоманени продукти се изразява и чрез така нареченото видимо потребление, което се определя по формулата:

$$\text{ВП} = (\text{П} + \text{В}) - \text{И}, \text{ където}$$

ВП – видимо потребление, хил. т

ВПГН – видимо потребление на глава от населението, кг

П – произведени стоманени продукти, хил. т

В – внесени стоманени продукти, хил. т

И – изнесени стоманени продукти, хил. т

(без чугун, феросплави и скрап)

Видимото потребление на стоманени продукти (ВЧМ + изделия) се характеризира с цифрите, показани на таблица 2.14.

Таблица 2.14

Видимо потребление на стоманени продукти, хил. т

Години	П	В	И	ВП	ВПГН
2005	1 870.7	1 870.7	1 633.5	1 577.6	204.4
2006	2 215.9	1 713.8	1 843.7	2 086.0	272.0
2007	2 254.9	2 207.6	1 883.7	2 578.8	337.5
2008	1 957.9	1 909.5	1 296.1	2 571.3	338.0
2009	1 114.7	1 006.2	990.1	1 130.8	149.5
2010	984.1	983.5	873.9	1 093.7	145.5
В т.ч:					
Полупродукти	19.6	248.9	19.5	249.0	33.1
ГВ дълъг	612.0	231.1	502.5	340.6	45.3
ГВ плосък	284.4	327.2	272.9	338.7	45.1
Изделия	68.1	176.3	79.0	165.4	22.0

Източник: Фирмени данни (за производството) и митнически (за вноса и износа)

Анализът на цифрите от таблица 2.14 показва намаление на видимото потребление през 2010 год. спрямо 2009 год. с 37.1 хил. т или намалението е незначително от порядъка на 3.3 %. На глава от населението видимото потребление през 2010 год. почти запазва порядъка си спрямо предходната година. Респективно по отделни продукти то е различно по абсолютни стойности сравнено с тези през

2009 год., като при дългите продукти намалението е с 14.3 %, при плоските има ръст от 8.4 % и при изделията спад от 13.1 %. Това се обяснява със спрените в страната строителни проекти, които употребяват в най-голяма степен дълъг прокат.

През 2009 год. разликата между видимото и реалното (1 538.1хил.т) потребление е 407.3 хил.т.

За сравнение с реалното и видимо потребление на глава от населението в България с тези стойности в Европейския съюз (реално – 297.1 кг/чов. и видимото – 293.2 кг/чов.) може да се отбележи, че българското потребление (реално и видимо) представлява съответно 59.8 % и 49.6 % от тези в ЕС.

В заключение следва да се направи извода, че българската индустрия през последната отчетна година е намалила видимото потребление на стоманени изделия спрямо предходната. На това се дължи по-ниското количество произведена продукция и намалените обеми на износа и вноса.

2.3. ПРОИЗВОДСТВО И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ОГНЕУПОРНИ И ДРУГИ МАТЕРИАЛИ

Металургичната индустрия използва огнеупори и огнеупорни материали за облицовка на своите металургични пещи и агрегати. Основните предприятия, производители на тези продукти и членове на Българската асоциация на металургичната индустрия са „Труд” АД – Русе, “Шамот ЕЛ ПЕ” АД – гара Елин Пелин, “Римпекс”ООД – София и “Рефран” ЕООД - София.

Данните за произведената и реализирана продукция на тези дружества са представени в таблица 2.15 и фиг. 2.17.

Анализът на данните показва, че през 2010 год. се наблюдава лек спад в производството на огнеупори и огнеупорни материали от порядъка на 8.5%. спрямо 2009 год. Това намаление се отчита при всички заводи с изключение на “Шамот ЕЛ ПЕ”АД – гара Елин Пелин, показващ едно значително повишение от 2 592 т на готовата продукция. Най-голям е спадът при „Римпекс” ООД с 486 т или 46 %. „Труд” АД отчита намаление от 987 т или 11.3 %, а Рефран” ЕООД също понижение на общия обем на производството от 294 т или 17 %.

Реализация в страната на огнеупори през 2010 год. в сравнение с предишната година бележи ръст от 6 845 т, което представлява около три пъти повече. Това се обяснява с повишаване на производството на редица предприятия, потребители на тази продукция.

Намаление в обема на производство се наблюдава и при облицовъчните плочки с около 20 %.

Таблица 2.15

Производство на огнеупорни материали, т, хил. м²

Видове продукция:	2007	2008	2009	2010	2010/2009	
					+/-	%
Произведена продукция	22 264	14 295	14 554	13 318.4	-1 235.6	91.5
Огнеупори, тона	22 263	14 290	14 551	13 316.0	-1 235.0	91.5
- от "Шамот ЕЛ ПЕ" АД	7 988	-	237	2 829.0	2 592.0	1193.6
- от „Труд” АД	12 095	12 026	9 552	8 565.0	- 987.0	89.7
- от "Римпекс" ООД	910	650	900	486.0	- 414.0	54.0
- от „Рефран” ЕООД	1 270	1 614	1 730	1 436.0	- 294.0	83.0
Облицовъчни плочки, хил. м ²	1	5	3	2.4	- 0.6	80.0
Износ	2 176	2 439	10 621	3 597.0	- 7 024.0	33.9
Огнеупори, т	2 176	2 439	10 621	3 597.0	- 7 024.0	33.9
Облицовъчни плочки, хил. м ²	-	-	-	-	-	-
Реализация в страната, т	19 438	9 854	3 441	10 284.2	6 843.2	298.8
Огнеупори, т	19 437	9 849	3 438	10 283.0	6 845.0	299.1
Облицовъчни плочки, хил. м ²	1	5	3	1.2	- 1.8	4.0

Източник: Фирмени данни

Фигура 2.17

За разлика от 2009 год., когато се отчете ръст на износа на огнеупори, през 2010 год. той регистрира значителен спад - повече от два пъти и е почти в рамките на този, реализиран през 2008 и 2007 год. През отчетната година само „Труд”АД - Русе осъществява износ на своя продукция извън страната.

Независимо дали произведените огнеупори и огнеупорни материали са реализирани в страната или за износ, данните посочват, че цялото количество е продадено и няма залежала продукция на склад.

Усилията на дружествата са насочени към запазване на пазарните си позиции както в страната, така и в чужбина.

„Огняново – К” АД е най-големия производител на вар, варови продукти и трошен варовик в страната, намиращи широко потребление в металургията.

Данни за произведената продукция, нейната реализация в страната и износ са представени в табл. 2.16. Те показват, че производството на вар през последните три години се запазва почти на едно постоянно ниво, като през 2010 год. отбелязва известен ръст от 11.1% в сравнение с 2009год. При производството на варовикови фракции се наблюдава намаление от 7.6 %.

Таблица 2.16

Производство и реализация на продукцията през 2007, 2008, 2009 и 2010 год.

	ХИЛ. Т			
Видове продукция	2007	2008	2009	2010
Производство на вар	115.3	114.1	107.3	118.6
Реализация, в т.ч.	115.3	114.1	107.3	118.6
- за страната	98.1	97.3	91.6	103.7
- за износ	17.2	16.8	15.7	14.9
в т.ч. в ЕС	8.7	8.6	6.2	5.0
Производство на варовикови фракции	1 090	1 276	875	809
Реализация, в т.ч.	1 090	1 276	875	809
- за страната	1 090	1 376	875	809
- за износ	0	0	0	0
в т.ч. в ЕС	0	0	0	0

Почти цялото произведено количество на вар и варовикови фракции се реализират на вътрешния пазар. Наблюдава се незначителен ръст от 13 % на продажбите в страната. Осъществява се износ само на вар, чието ниво от последните години се запазва и през 2010 г. Почти 40% от износа е предназначен за страните от Европейския съюз.

РАЗДЕЛ ТРЕТИ

ЦВЕТНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ

3.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

3.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА АНОДНА И ЕЛЕКТРОЛИТНА МЕД

Анодна и електролитна мед се произвежда от “Аурубис България” АД. Технологичната схема включва топене на изсушена шихта в летящо състояние, конверторна преработка на получения меден щейн до черна мед, огнева и електролитна рафинация до катодна (електролитна) мед с чистота 99.95 – 99.99 %. Паралелно се произвеждат сярна киселина и полупродукт, съдържащ благородни метали. Металургичните шлаки се обогатяват чрез флотация до меден концентрат със съдържание на мед 20 – 30 %.

Количествата на произведената мед през последните четири години са показани в таблица 3.1 и на фиг. 3.1.

Таблица 3.1

Производство на анодна и електролитна мед, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	Разлика 2010/2009	
					+/-	%
Анодна мед	242 639	281 199	300 790	268 668	- 32 122	89.3
Електролитна мед	69 634	126 853	197 234	215 942	+18 708	109.5

Източник: Фирмени данни.

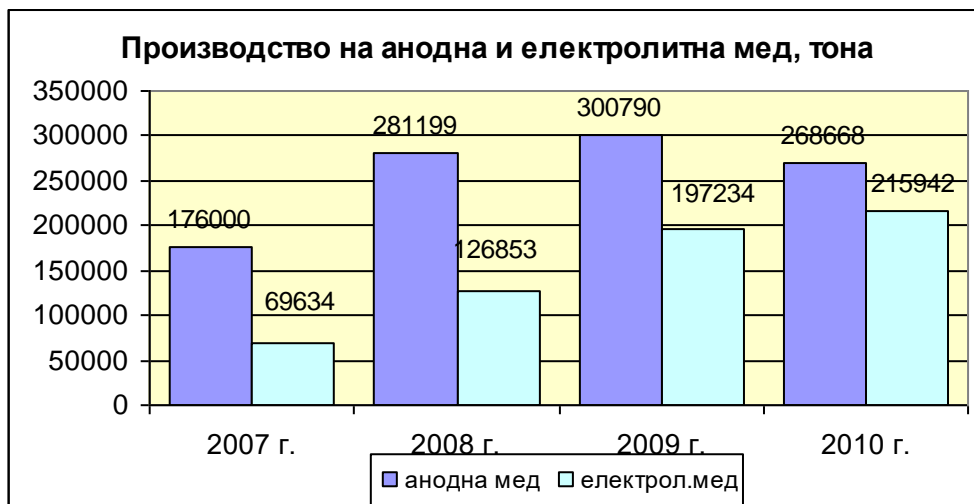
Обемът на производството на анодна мед през 2010 г. е 268 668 т (с 10.7 % по – малко в сравнение с 2009 год.)

Вследствие увеличаване натоварването на новата рафинерия за електролитна мед в “Аурубис България” АД количеството на произведените катода продължава да нараства. Увеличението е 9.5 % в сравнение с 2009 год. и с повече от 70 % спрямо 2008 год.

Електролитната мед е 80.4 % от анодната мед (65.6 % през 2009 год. и 45.1 % през 2008 год.).

Производството на сярна киселина през 2010 год. е 932 897 т (със 7.8 % по - малко от 2009 год.).

Фигура 3.1

Делът от световния добив на произведената в България електролитна мед нараства от 1.07 % през 2009 год. до 1.13 % през 2010 год. и представлява 8.3 % от произведената в ЕС (27), за 2009 г. тази цифра е 7.85 %.

Данни за преработените концентрати и скрап при производството на анодна и електролитна мед през периода 2007 – 2010 год. са представени в таблица 3.2.

Таблица 3.2

Преработени концентрати и външен скрап за производство на анодна и електролитна мед, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	Разлика 2010/2009	
					+/-	%
Преработен концентрат	789 421	937 267	991 677	928 365	-63 312	93.6
- съдържание на мед, %	27.01	27.58	25.68	24.76	-0.92	96.4
- метално съдържание, т	213 248	258 468	254 662	229 909	-24 753	90.3
в т.ч.: вносни концентрати	143 208	180 822	172 433	148 900	-23 533	86.4
местни концентрати	70 040	77 646	82 229	81 009	-1 220	98.5
Преработен външен скрап	19 835	17 062	25 091	39 321	+14 230	156.7

Източник: Фирмени данни.

Преработени са 928 365 т медни концентрати, в които се съдържа общо 229 909 т мед. През 2010 год. те са с 63 312 т (6.4 %) по - малко в сравнение с 2009 год. Съотношението на вложените вносни към местните концентрати е 64.8 / 35.2. (съответно 67.7/32.3 през 2009 год.). Количеството на преработения външен скрап е с 14 230 т повече и представлява 14.6 % от общата шихта (9 % през 2009 год.).

През 2010 г. в “Аурубис България” АД официално беше открит инвестиционният обект “Разширение на обогатителната фабрика за медни шлаки”. Инвестицията е в размер на 30 млн.лева. и има за цел увеличаване капацитета на обогатена мед до 800 000 т шлака годишно. Шлакът е страничен продукт на металургично производство и съдържа между 2.0 и 3.5 % мед. Новата мощност работи с модерни машини и технологии (нова самозареждаща се мелница с дължина 7.8 м и ширина 6.5 м, три допълнителни обогатителни клетки, всяка с обем 70 м³ и др.), а всички процеси по обогатяване и смилане на материалите са напълно автоматизирани.

В резултат на извършения планов капитален ремонт през октомври 2010 год. са реализирани редица подобрения с цел увеличаване капацитета на производството и подобряване екологичните параметри на инсталациите.

Общите инвестиции през 2010 год. възлизат на 20.5 млн. лева.

3.1.2. СУРОВИННА БАЗА И ПРОИЗВОДСТВО НА ОЛОВО

Производството на олово през последните четири години е представено в таблица 3.3 и на фиг. 3.2

Таблица 3.3

Производство на олово, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	Разлика 2010/2009	
					+/-	%
Олово– общо	86 975	88 446	83 104	82 067	- 1 037	98.8
в т.ч. от “КЦМ” АД	61 201	65 000	61 768	65 415	+3 647	105.9
от “ОЦК” АД	25 774	23 446	21 336	16 652	- 4 684	78.0

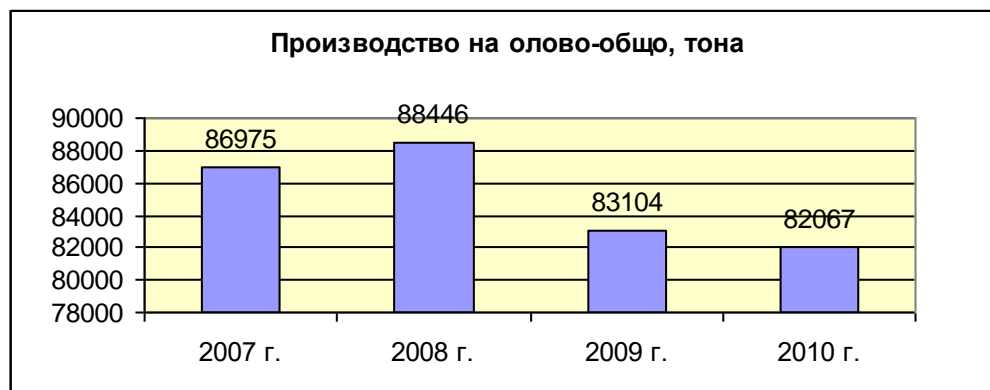
Източник: Фирмени данни.

Общото производство на олово през 2010 год. намалява незначително (с 1.2 %). В “КЦМ” АД се наблюдава ръст от 5.9 % в сравнение с 2009 год., докато в “ОЦК” АД има спад от 22 %, поради екологични ограничения. Делът на “КЦМ” АД от общото производство нараства и е 79.7 %, а на “ОЦК” АД намалява до 20.3 % (74.3/25.7 % през 2009 год.) въпреки че, съотношението е предопределено от капацитета на двете компании.

Произведеното през 2010 год. в България олово е 0.857 % от световния добив и 5.12 % от производството в ЕС (27). За 2009 год. тези показатели са съответно 0.953 % и 5.45 % ЕС(27). Данните сочат, че през

2010 год. делът на българското производство в общото световно производство и спрямо това на ЕС намалява незначително.

Фигура 3.2

Данни за преработените концентрати и външен скрап за производство на олово са показани в таблица 3.4.

Таблица 3.4

Преработени концентрати и външен скрап за производство на олово, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	Разлика 2010/2009	
					+/-	%
Метал в концентрати	77 045	80 285	72 069	68 190	-3 879	94.6
в т.ч.: вносни	47 685	67 141	59 366	56 054	-3 312	94.4
местни	29 360	13 144	12 703	12 136	-567	95.5
Преработен външен скрап	13 919	10 744	13 993	15 444	+1 451	110.4

Източник: Фирмени данни.

През 2010 год. са преработени оловни концентрати, съдържащи 68 190 т олово. Съотношението олово във вносни / олово в местни концентрати е 82.2/17.8 и е почти същото, както през 2009 год. (82.4/17.6). Делът на вторичните суровини в общата вложена суровина (концентрати и скрап) от 16.3 % през 2009 год., нараства до 18.5 %, като количествата преработен скрап са с 1451 т повече (ръст от 10.4 %).

3.1.3 СУРОВИННА БАЗА И ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИНК

Данните за производството на цинк през последните четири години са показани в таблица 3.5 и на фиг. 3.4.

Общото производство на цинк през 2010 год. е 91 372 т и в сравнение с 2009 год. се наблюдава незначително намаление (с 1.4 %). То идва от “ОЦК” АД, където производството се е свиело с 21.2 %, докато в “КЦМ” АД добива на цинк се увеличава с 5.6 %.

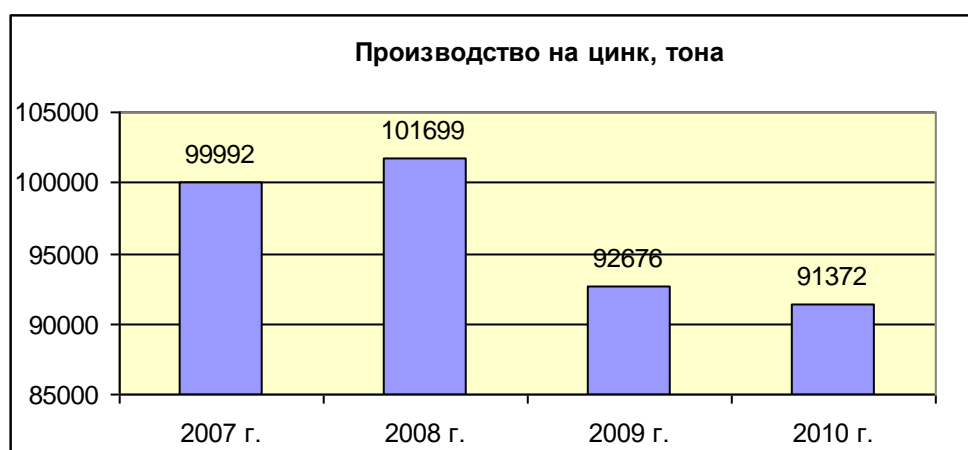
Таблица 3.5

Производство на цинк, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	Разлика 2010/2009	
					+/-	%
Цинк на блок - общо	99 992	101 699	92 676	91 372	-1 304	98.6
в т.ч. “КЦМ” АД	73 153	75 641	68 478	72 309	+3 831	105.6
“ОЦК” АД	26 839	26 058	24 198	19 063	-5 135	78.8

Източник: Фирмени данни

Фигура 3.4

Произведеният в България цинк представлява 0.710 % от световния добив през 2010 год. и 4.24 % от произведения в страните на ЕС(27). За 2009 год. тези цифри са съответно 0. 821 % и 5.03 % ЕС(27).

Данните за 2010 год. сочат, че българското производство на цинк и олово намалява незначително своя дял, както в световното така и в това на Европейския съюз, поради което България запазва своите позиции като страна - производител на олово и цинк в света и в ЕС.

Данните за преработените концентрати и скрап при производството на цинк са показани на таблица 3.6.

През 2010 год. са преработени 91 544 т. концентрати - с 5.5 % повече от 2009 год. Съотношението цинк във вносни / цинк в местни концентрати се променя и е 91.1/8.9 % (89.9/10.1 през 2009 год.) за сметка на увеличените количества вносни концентрати.

**Преработени концентрати и външен скрап за производство на цинк,
тона**

Продукт	2007	2008	2009	2010	Разлика 2010/2009	
					+/-	%
Метал в концентрати,	95 079	98 332	86 735	91544	+4 809	105.5
- в т.ч. във вносни:	83 212	88 126	77 936	83373	+5 437	107.0
- в местни:	11 867	10 206	8 799	8171	-628	92.9
Преработен външен скрап	8236	5 728	7 620	7797	+177	102.3

Източник: Фирмени данни

Количеството на преработения скрап нараства с 2.3 %, но намалява своя дял от общата шихта до 7.8 % (8.1 % през 2009 год.).

През 2010 год. основен момент в инвестиционната дейност на "КЦМ" АД беше работата по проекта "**Технологично обновяване и разширение на производството (ТОРП)**". Извършени бяха дейности по работно проектиране и изпълнение на фаза 1 от проекта, която обхваща изграждането на НОП и част от модернизацията на цинковия завод. Осигурено бе и финансирането на тази фаза от проекта, чрез инвестиционни заеми на обща стойност 85 млн. евро.

В "ОЦК" АД през 2010 год. продължи работата по реализация на проекта за **Модернизация и разширение на Цинков завод**. Към 31.12.2010 са извършени плащания в размер на 28.3 млн. евро. С цялостното осъществяване на проекта капацитетът за производство ще се увеличи с 40 % и ще се повиши качеството на цинка, като се гарантира производството на цинк с чистота 99,995.

По проекта "**Модернизация на Оловен завод**" има положително решение на експертния съвет към МОСВ по ДОВОС.

За поддържане на наличното оборудване и обезпечаване на технологичните и екологични изисквания, през 2010 год. са извършени ремонти на стойност 499 698 лв., придобитите дълготрайни активи са за 226 298 лв. и направените инвестиции са за 3 795 327 лв.

3.1.4 ПРОИЗВОДСТВО НА ВТОРИЧНИ, БЛАГОРОДНИ И СЪПЪТСТВАЩИ МЕТАЛИ, СПЛАВИ И ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТИ

Данни за производството на вторични, благородни и съпътстващи метали, сплави и химически продукти са посочени в таблица 3.7.

Таблица 3.7

Производство на вторични, благородни и съпътстващи метали, сплави и химически продукти(т, кг)

Продукт:	2007	2008	2009	2010	Разлика 2010/2009	
					+/-	%
Кадмий на блок, т	458.7	467.5	506.8	456.5	-50	90.1
Бисмут на блок, кг	4 115	3 046	-	2 179	+2 179	
Сребро, кг	51 155	12 774	39 997	27 538	- 12 459	69.9
Сребърни изделия, кг	42 676	29 764	н.д.	11 073		
Злато, кг	307	263	244	190	- 54	77.9
Златни изделия, кг	24	23	н.д.	25		
Телур, кг	-	281	3000	2 468	- 532	82.3
Оловни сплави, т	6 771	17 524	18 413	18 535	+ 122	100.7
Цинкови сплави, т	9 813	6 803	14 259	17 501	+3 242	122.7
Бисмутно олово, т	718	830	780	586	- 194	75.2
Калаени сплави, т	7	9	-	4	+4	
Алуминиеви сплави	7 099	8 630	2 805	7 402	+4 597	263.9
Цинков сулфат, т	3 057	3 884	3 715	3 636	- 79	97.9
- в т.ч. монохидрат	2 674	3 371	3 476	3 372	- 104	97.0
Натриев бисулфит, т	3 922	6 120	2 560	1 961	-599	76.6
Сярна киселина, т	960 774	1 090 936	1 152 580	1 075 617	-76 963	93.3

Източник: Фирмени данни.

Таблицата показва, че през 2010 год. се наблюдава намаление в производството на съпътстващите (с изключение на бисмута), благородните метали, както и на химическите продукти.

В сравнение с 2009 год. производството на цинкови сплави нараства (с 22.7 %). Произведените общо 18 535 т оловни сплави запазват нивото от предходната година. Около 90 % от тях са производство на “Монбат” АД, като същите се влагат в крайната за предприятието продукция - различни по вид акумулатори. През 2010 год. заводът за рециклиране на акумулаторни батерии беше обособен в отделно дружество – “Монбат Рисайклинг” ЕАД, - 100 % собственост на “Монбат” АД.

В “Стам Трейдинг” АД от преработените алуминиеви отпадъци са произведени 7402 т алуминиеви сплави. В сравнение с 2009 год. производството е увеличено повече от 2.5 пъти.

Данни за преработените отпадъци от цветни метали (метално съдържание) през 2009 и 2010 год. от фирмите – членове на БАМИ са представени в таблица 3.8.

Таблица 3.8

Преработени отпадъци от цветни метали в металургичните предприятия, тона

Отпадък	2007	2008	2009	2010	Разлика 2010/2009	
	общо	общо	общо	общо	+/-	%
Мед	34 472	35 267	33 713	50 057	+16 344	148.5
Олово	24 358	20 903	26 483	31 699	+5 216	119.7
Цинк	6 738	5 873	7 620	7 797	+177	102.3
Алуминий	14 127	13 734	8 933	15 680	+6 747	175.5
Общо	79 695	75 777	76 749	105 233	+28 484	137.1

Източник: Фирмени данни

От таблицата е видно, че през 2010 год. общото количество на оползотворените отпадъци от цветни метали нараства значително - с 37.1 % в сравнение с предходната година. Най – голям ръст се наблюдава при вложените алуминиеви и медни отпадъци, съответно 75.5 % и 48.5%, но значително увеличение има и при оловото – с 19.7 % спрямо 2009 год.

3.1.3 ПРОИЗВОДСТВО НА ПРОКАТ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

Обработката на цветни метали и сплави и производството на прокат и изделия от тях се осъществява в няколко компании в страната.

Данните за производството са представени в таблица 3.9

Таблица 3.9 показва, че през 2010 год. производството на прокат от ТЦМ нараства с 52.7 %, а на алуминиев прокат - с 19.5 % спрямо 2009 год. В резултат на това през 2010 год. дялът на проката от ТЦМ се увеличава от 29.7 % до 35.1 % от общото количество.

Таблица 3.9

Производство на прокат от цветни метали и сплави, тона

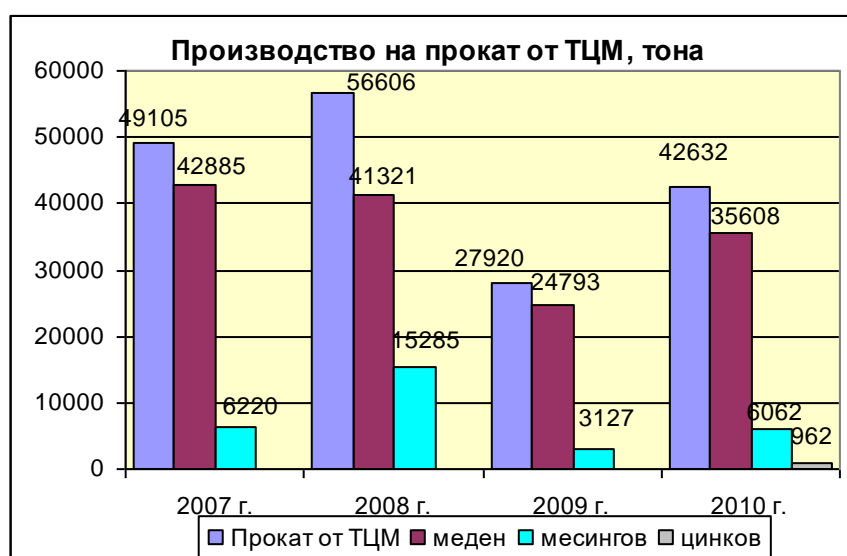
Продукт	2007	2008	2009	2010		Разлика 2010/2009	
					%	+/-	%
Прокат от ТЦМ и сплави	49 105	56 606	27920	42 632	35.1	+14 712	152.7
в т.ч. меден	42 885	41 321	24 793	35 608	29.3	+10 815	143.6
месингов	6 220	15 285	3 127	6 062	5.0	+2 935	193.9
цинков	-	-	-	962	0.8	962	
Алуминиев прокат - общо	63 513	61 842	66 063	78 923	64.9	+12 860	119.5
в т.ч. -“Алкомет” АД	46 421	43 599	52 955	63 668	52.4	+10 713	120.2
-“Стилмет” АД	13 892	14 500	10 870	13 525	11.1	+2 655	124.4
-,ПИХ Индъстри”АД	3 200	3 743	2 238	1 730	1.4	-508	77.3
Общо:	112 618	118 448	93 983	121 555	100.0	27 572	129.3

Източник: Фирмени данни

На фиг.3.6 и фиг. 3.7 са показани количествата произведен прокат от тежки цветни метали (ТЦМ) и сплави през периода 2007 год.–2010 г. – общо и по видове.

Основен производител на тези продукти е “София Мед” АД. Компанията произвежда широка гама валцов и пресов прокат – листове, ленти, кръгове, дискове, шини, пръти и профили.

Фигура 3.6

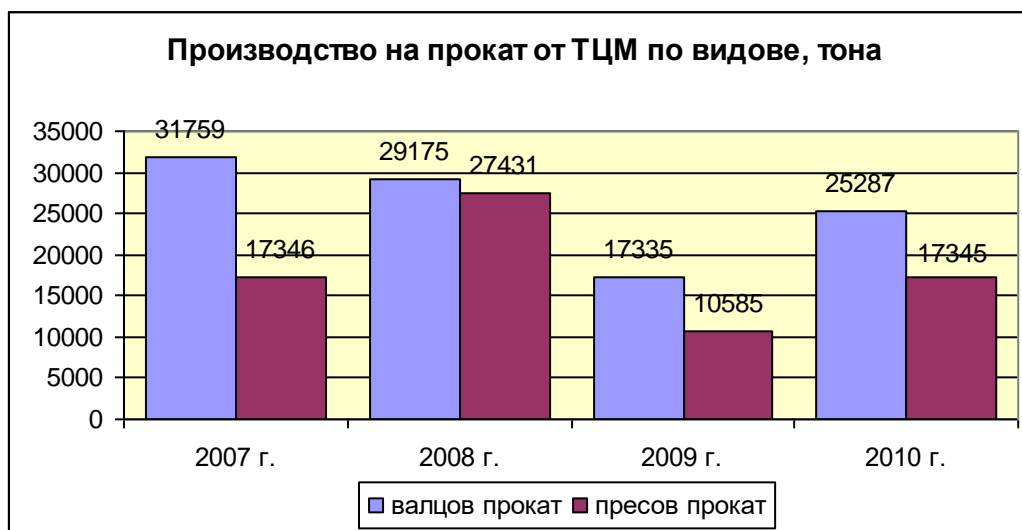
През 2010 год. се наблюдава възстановяване и ръст при производството на прокат от ТЦМ (с 52.7 %) в сравнение с 2009 год., но

все още не е достигнато нивото от 2008 год., спрямо което има намаление от 24.6 %.

Произведеният меден прокат е 83.5 % от общото количество, а месинговия – 14.5 % (съотношението е 88.8/11.2 през 2009 г.). През 2010 год. е усвоено производството на валцов цинков прокат, който представлява 2.2 % от общия обем.

При медния прокат преобладаващо е количеството на валцовия, който е 52.8 %. Същото съотношение се наблюдава и при месинговия прокат – 90.8 % от него е валцов прокат. Общо валцовият прокат през 2010 год. нараства с 45.9 % спрямо 2009 год., а произведеният пресов прокат - с 63.9 %.

Фигура 3.7

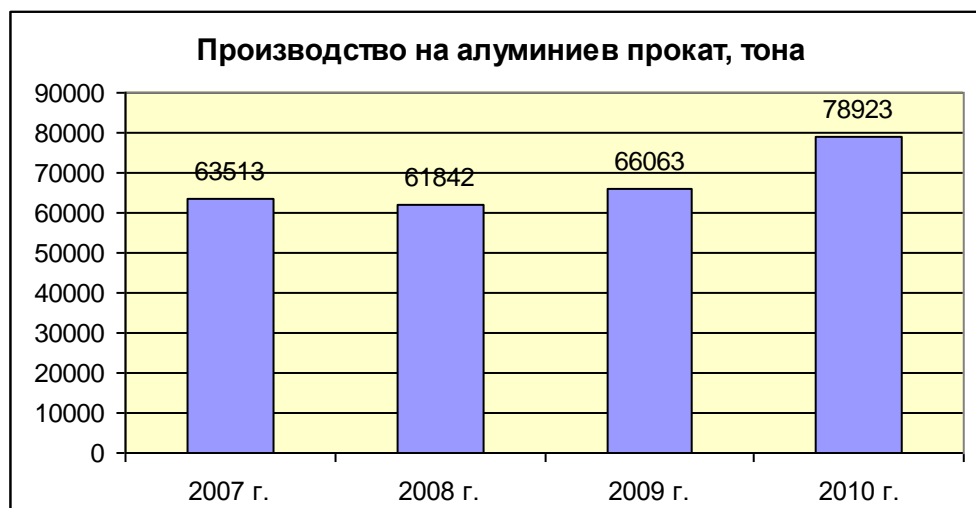

В “София Мед” АД е преработен 10 488 т външен скрап, с 34.9 % повече от оползотворените през 2009 год. количества.

Произведеният алуминиев прокат по предприятия е даден в табл.3.9, а общото производство и по видове са показани на фигури 3.8 и 3.9.

“Алкомет” АД е предприятие специализирано в производството на пресов (тръби, пръти и профили) и валцов (ленти, листове и фолио) прокат от алуминий и алуминиеви сплави. Компанията произвежда над 80 % от алуминиевия прокат в страната. През последната година бяха въведени в експлоатация машини и съоръжения на обща стойност 14.6млн.лева, в т.ч. линия за производство на листа и ленти, линия за обмазано фолио, автоматизирана линия за рязане на алуминиево фолио и др. През 2010 год. са инвестирани 9.1 млн.лева в незавършени обекти .

Фигура 3.8

През 2010 год. в “Алкомет”АД е произведен 63 668 т прокат (с 20.2 % повече от 2009 год.). Валцовият прокат е 45 893 т (72.1%), а пресовия – 17 775 т (27.9%). В сравнение с предходната година валцовият и пресовият прокат нарастват съответно с 24.7 % и 10.1 %. През 2010 год. продължава тенденцията за производство и реализация на продукти с по – голяма добавена стойност. Домакинското фолио е 38.24 % от общата реализация и има около 15 % пазарен дял на Европейския пазар. През изминалата година беше усвоено и производството на листа за винтови капачки.

В “Алкомет” АД е преработен 5 791 т вторичен алуминий (с 34.1% повече от 2009 год.).

“Стилмет” АД произвежда различни видове алуминиеви профили и архитектурни конструкции – дограми и фасадни елементи за строителството. Единствен производител в страната е на алуминиеви архитектурни системи с марката ETEM Building Systems и на PVC профили от марката IDEA.

През 2010 год. фирмата е направила инвестиции на стойност 15.1 млн.лева. Инсталирана е нова линия за екструзия на алуминиеви профили за 13.7 млн.лева.

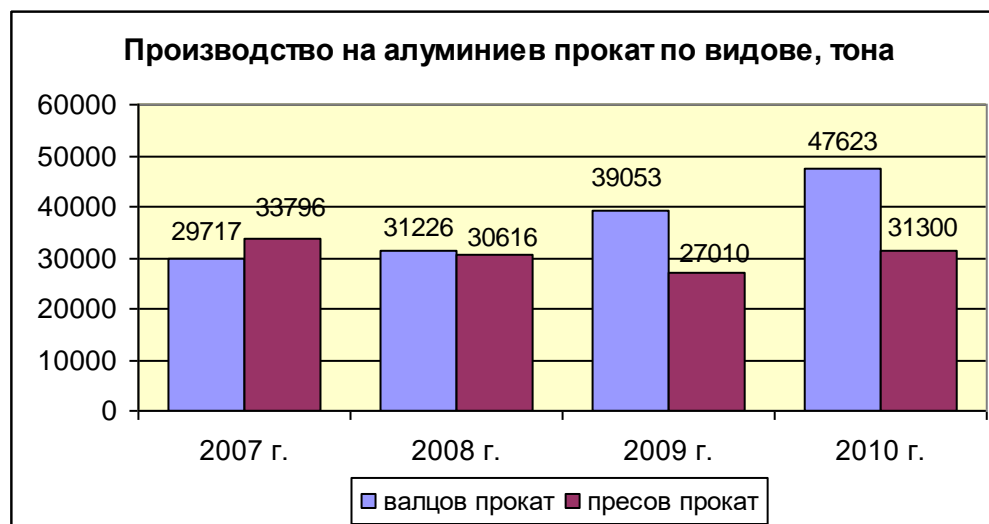
Делът на произвеждания от “Стилмет” АД алуминиев прокат в страната е 17.1 %. В сравнение с 2009 год. производството е нараснало с 24.4 %.

Освен собственото си производство, фирмата развива и търговска дейност в страната. Основен доставчик от внос са на алуминиеви ламарини и прокат (в т.ч. фолио), медни и месингови тръби, профили, фитинги, кабели, емайлирани проводници и др.

“ПИХ Индъстри”АД произвежда заварени алуминиеви тръби. През 2010 год. произведената продукция е с 22.7 % по - малко в сравнение с 2009 год.

Общото количество на произведения алуминиев прокат в страната през 2010 год. нараства с 19.5 % спрямо 2009 год.

Фигура 3.9

Ръст на производството се наблюдава, както при валцовия така и при пресовия прокат, съответно с 8 570 т (с 21.9 %) и с 4 290 т (с 15.9%). Валцовият прокат е 60.3 % от цялата продукция, а пресовия – 39.7 % .

Общото производство на валцов прокат от цветни метали и сплави за 2010 год. е 72 910 т (60 % от общото производство), а продукцията от пресов прокат е 48 645 т (40 %). Съотношението произведен валцов / пресов прокат (60 / 40 %) се запазва, както през 2009 год.

Произведеният в страната през 2010 год. прокат от тежки и леки цветни метали и сплави нараства общо с 27 572 тона (с 29.3 %). Преодолян е спадът в производството на прокат от ТЦМ и са усвоени нови изделия.

3.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

3.2.1. ВНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Количеството на внесените цветни метали, сплави и изделия от тях през последните четири години е показано на таблица 3.10

Таблица 3.10

Внос на цветни метали, скрап и изделия от тях, тона

Стоки	2007	2008	2009	2010	Разлика 2010/2009	
					+/-	%
Мед, общо, в т.ч.	57 278	70 258	38 529	54 710	+16 181	142.0
Аноди	2 070	920	177	-	-177	-
Катоде, сплави и заготовки	26 111	29 462	7 799	8 202	+403	105.2
Скрап	12 899	23 854	20 729	35 464	+14 735	171.1
Пръти и профили	3 252	4 595	3 173	4 130	+957	130.2
Телове	9 032	6 811	4 001	2 830	-1 171	70.7
Ламарини и фолио	1 851	2 353	1 012	2 534	+1 522	250.4
Тръби	2 063	2 262	1 638	1 550	-88	94.6
Олово, общо, в т.ч.	19 616	21 827	22 952	26 077	+3 125	113.6
Блок и сплави	15 853	15 528	10 181	7 283	-2 898	71.5
Скрап (чист)	3 338	5 830	12 143	17 461	+5 318	143.8
Прокат	425	469	628	1 333	+705	212.3
Цинк, общо, в т.ч.	3 956	5 816	2 978	2 879	-99	96.7
Блок и сплави	3 330	5 094	2 480	1 761	-719	71.0
Скрап	331	257	194	510	+316	262.9
Прокат	295	465	304	608	+304	200.0
Алуминий, общо, в т.ч.	127 894	115 287	98 342	118 702	+20 360	120.7
Блок и сплави	59 466	61 295	55 807	71 912	+16 105	128.9
Скрап	3 554	4 027	3 013	6 876	+3 863	228.2
Пръти и профили	22 096	22 501	15 457	12 087	-3 370	78.2
Телове	7 508	4 732	4 772	6 113	+1 341	128.1
Листа и ленти	18 915	15 353	14 591	17 255	+2 664	118.3
Фолио	15 605	6 545	3 887	3 619	-268	93.1
Тръби	750	834	815	840	+25	103.1
Общо	208 744	213 188	162 801	202 368	+39 567	124.3
Стойност, млн. USD	863.0	979.4	494.0	745.1	+251.1	150.8
Стойност, млн. лева	1 225.5	1 306.4	691.6	1100.9	+409.3	159.2

Източник: Митническа статистика.

По-значителни количества **катодна мед** се внасят от Русия (39 %), Полша (22 %) и Австрия (15 %).

Вносът на **меден скрап** нараства значително (със 71.1 %), и се доставя предимно от съседните страни - Румъния (42.1 %), Гърция (20.4%), Турция (8.5 %), и Македония (6.7 %), а **пръти и профили** - от Турция (54.4 %), Гърция (24.0 %) и Италия (18.2 %). Основен доставчик на **медни телове** е Турция с 80.8 % от вноса. **Ламарини, листове и ленти** идват от Испания (53.9 %), Турция (11.9 %) и Гърция (11.1 %), а около 70 % от **медното фолио** се внася от Китай. Вносът на **медни**

тръби е от Турция (31.9 %), Гърция (21.3%), Италия (16.3 %) и Германия (13.4 %).

Оловото на блок е с произход от Швеция (52.1 %) и Русия (32.1 %). Чистият **оловен скрап** се доставя от Румъния (47.3 %), Германия (14.9 %) и Гърция (13.9 %). Оловен прокат се внася главно от Гърция (97.4 %).

Цинк на блок се внася Алжир (60.3%), Полша (20.6 %) и Русия (18.7 %), а **цинков прокат** - от Гърция (43.7%) и Румъния (22.2 %). Вносът на чист **цинков скрап** идва основно от Македония (47.3 %) и Румъния (35.3 %).

Алуминият заема най – голям дял от вноса на цветни метали, тъй като не се произвежда в страната и потреблението на блоков метал се задоволява само от внос. Внася се от Русия (43.5 %), Турция (30.3 %) и Гърция (6.2 %).

Алуминиевият скрап се доставя главно от Румъния (50.5%) и Гърция (26.5 %).

Вносът на **алуминиеви пръти и профили** намалява и е предимно от Турция (63.7 %), Гърция (9.7 %) и Италия (5.7 %). **Алуминиеви телове** се внасят главно от Румъния (86.6 %). В сравнение с 2009 год. се увеличава вносът на валцов прокат - **алуминиеви ламарини, листове и ленти**. Един от основните доставчици е Германия – 47.5 %, следван от Гърция (11.6 %) и Испания (10.4 %). Вносът на **алуминиево фолио** намалява с около 7 % (от Германия - 33.9 % от общото количество, Гърция – 28.3 % и Турция – 12.2 %).

Общият обем на вноса на цветни метали и изделия през 2010год. нараства с 24.3 % в сравнение с 2009 год.

При вноса на катодна мед се наблюдава незначително увеличение - с 5.2 %. Същевременно с 71.1 % нараства количеството на внесените отпадъци. Вносът на някои видове прокат също се увеличава.

При оловото и цинка вносът на блок намалява, но значително нараства количеството на внесен скрап.

Във връзка с ръста на производството на алуминиев прокат и вторичен алуминий се увеличава вносът на алуминий на блок и алуминиеви отпадъци. Същевременно намалява вносът на някои видове изделия (фолио, пръти и профили).

3.2.2. ИЗНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Износът на страната през последните четири години е представен в таблица 3.11.

Таблица 3.11

Износ на цветни метали, скрап и изделия от тях, тона

Стоки	2007	2008	2009	2010	Разлика 2010/2009	
					+/-	%
Мед, общо, в т.ч.	246 422	309 990	268 167	277 279	+9 111	103.4
Анодна мед	139 251	146 271	73 379	29 575	-43 804	40.3
Електролитна мед	45 760	105 748	152 873	184 658	+31 785	120.8
Скрап	11 590	10 547	10 718	18 225	+7 507	170.0
Пръти и профили	15 618	16 084	11 231	16 293	+5 062	145.1
Телове	2 842	2 913	2 384	3 851	+1 467	161.5
Ламарини,ленти и фолио	31 252	28 241	17 496	24 627	+7 131	140.8
Тръби	109	188	87	50	-37	57.5
Олово, общо, в т.ч.	67 826	81 375	78 285	79 170	+885	101.1
Олово на блок	66 384	80 972	77 712	78 977	+1 265	101.6
Прокат	1 377	259	526	-	-526	0.0
Скрап (чист)	65	144	47	193	+146	410.6
Цинк, общо, в т.ч.	92 086	97 993	89 304	84 542	-4 762	94.7
Цинк на блок	90 572	96 678	87 008	81 331	-5 677	93.5
Прокат	3	22	70	1 262	+1 192	x1.8
Скрап	1 511	1 293	2 226	1 949	-277	87.6
Алуминий, общо, в т.ч.	92 813	85 375	73 706	98 314	+24 608	133.4
Блок	11 062	10 206	3 254	6 799	+3 545	208.9
Скрап	23 577	18 478	20 577	31 727	+11 150	154.2
Пръти и профили	15 459	16 273	14 191	19 266	+5 075	135.8
Телове	0	384	518	910	+392	175.7
Ленти и листове	10 566	10 442	9 051	13 982	+4 931	154.5
Фолио	25 139	20 526	19 172	18 844	-328	98.3
Тръби	7 010	9 067	6 943	6 786	-157	97.7
Общо	499 147	574 733	509 463	539 305	+29 842	105.9
Стойност, млн. USD	2 617.5	3 038.5	1 918.3	2 693.6	+775.3	140.4
Стойност, млн. лева	3 716.8	4 053.0	2 685.6	3 979.5	+1 293.9	148.2

Източник: Митническа статистика.

Анодната мед се изнася главно в Белгия (76.0 %).

Износът на катодна мед през 2010 год. се увеличава с повече от 20 % и е насочен в по – голямата си част към Турция (29.0 %), Италия (20.4 %) и Сърбия (15.0 %).

Медни пръти и профили се реализират най-вече в ЕС - Германия (26.3 %), Полша (16.7 %), Италия (14.5 %) и Великобритания (12.1 %).

Медните телове се изнасят главно в Румъния (80.0 %). **Ламарини, листове, ленти и фолио** също се изнасят за страните от ЕС - Италия с 24.9 %, Германия с 11.9 % и Франция с 7.0 % от общия износ. От другите страни, в които се реализира износ най-големи количества са за Турция (8.0 %) и Швейцария (6.9 %).

Оловото на блок се изнася предимно за страни извън ЕС като съотношението е 64.2 % към 35.8 %.

От изнесения **цинк на блок** 58.3 % се реализират в страните от ЕС, предимно в Гърция (20.2 %), Австрия (11.9 %), Румъния (11.5 %) и Италия (10.4 %). Основен вносител на български цинк от трети страни е Турция (33.7 %).

От преработваните вторични алуминиеви суровини се произвеждат и изнасят **алуминий и алуминиеви сплави**. В страните от ЕС се реализира 95.0 % от износа.

Към страните от ЕС се насочва и 90.5 % от износът на **пръти и профили от алуминий** - в Германия (44.6 %), Чехия (10.1 %) и Гърция (8.3 %). За страните от ЕС се изнасят 92.4 % от **лентите и листовете**, като по-значими са количествата за Полша (16.9 %), Италия (9.1 %) и Германия (10.1 %). Износът на **алуминиево фолио** също се реализира предимно в ЕС - 90.0 % и е насочен към Германия (21.4 %), Полша (21.3 %) и Италия (19.3 %). В ЕС се изнасят и 91.5 % от **алуминиевите тръби**. От тях по съществен дял имат Германия (43.7 %), Чехия (9.9 %) и Австрия (6.5 %).

От вторичните суровини най – голям дял в износа имат алуминиевите отпадъци, следвани от медния скрап. В сравнение с 2009 год. се наблюдава над 50 % увеличение на общото количество изнесен скрап от основни цветни метали. По – голям е дялът на износа за страни извън ЕС.

За страните от ЕС се изнасят 42.5 % от **медния скрап** и 57.5 % в други (трети) страни, в т. ч. Китай с 40.0 %.

Отпадъците от алуминий се реализират главно в Китай (19.3 %), Гърция (18.2 %) и Индия (13.7 %). Дялът на износа за страните от ЕС е 48.9 %.

Металургичните фирми произвеждат и **кадмий**, който също се изнася. По фирмени данни през 2010 год. този износ е с 9.7 % по - малък в сравнение с 2009 год.

Средните годишни цени, по които са изнесени основните цветни метали от страната за последните три години, са показани в таблица 3.12 .

Таблица 3.12

Метали	2008		2009		2010	
	USD/t	лв/т	USD/t	лв/т	USD/t	лв/т
Рафинирана мед	6586	8784	5 082	9 940	7 372	10 891
Олово	2272	3030	1716	3 357	2 213	3 269
Цинк	2114	2819	1 709	3 343	2 293	3 388

Източник: Митническа статистика и данни на НСИ.

Данните показват, че през 2010 год. средните цени на изнесените метали (рафинирана мед, олово и цинк) в USD/t, нарастват спрямо 2009 год. и се приближават до нивата от 2008 год. Същата тенденция се запазва и при цените в лева.

От таблици 3.10 и 3.11 се констатира следното:

В сравнение с 2009 год. обемът на изнесените основни метали, прокат и метален скрап се увеличава с 5.9 % и в количествено изражение превишава с повече от 2,5 пъти вноса.

Износът на цветни метали и изделия през 2010 год. е на стойност 3 979.5 млн.лв. и има увеличение с 48.2 % спрямо 2009 год. Този ръст е резултат, както на нарасналите количества изнесени продукти, така и на по - високите средни цени на износа.

Вносът е за 1 100.9 млн.лв. и също нараства с 59.2 % в сравнение с предходната година.

Горните данни показват, че независимо от по-големия ръст на вноса през 2010 год. в количествено и стойностно изражение износът значително превишава вноса и външотърговския баланс в цветната металургия остава положителен.

Българският износ представлява 5.74 % от световния търговски оборот на блоково олово, а вносът – 0.508 %. За 2009 год. тези цифри са съответно – 5.07 % и 0.62 %.

През 2010 год. българският износ на цинк е 2.29 % от световния търговски оборот (2.30 % през 2009 год.), а вносът е 0.055 %. (0.054 % през 2009 год.).

3.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

Външотърговският оборот на цветни метали в количествено изражение е показан на таблица 3.13 и фиг. 3.10.

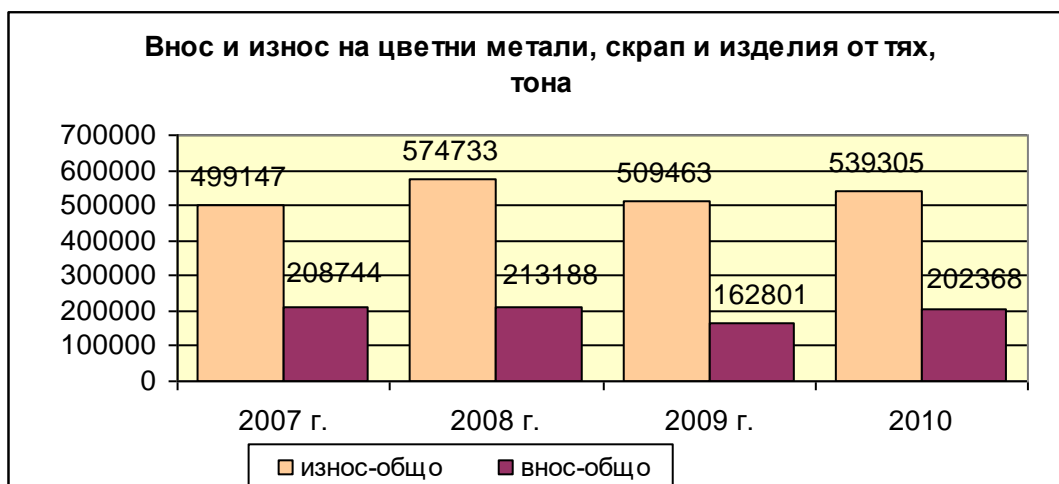
Таблица 3.13

Въннотърговски оборот на цветни метали, тона

Показатели	2007	2008	2009	2010		Разлика 2010/2009	
					%	+/-	%
Внос	208 744	213 188	162 801	202 368	27.3	39 567	124.3
Износ	499 147	574 733	509 463	539 305	72.7	29 842	105.9
Общ оборот	707 891	787 921	672 264	741 673	100.0	69 409	110.3
Салдо	290 403	361 545	346 662	336 937		-9 725	97.2

Източник: Митническа статистика.

Фигура 3.10

Данните от таблица 3.13 и фиг.3.10 показват, че през 2010 год. във въннотърговския оборот на цветни метали в количествено изражение има ръст от 10.3 %, като този ръст е по – голям във вноса, отколкото в износа. Причина за това от една страна е увеличеният внос на блоков алуминий, суровина за нарасналото производството на алуминиев прокат. От друга страна е увеличен и вносът на скрап от цветни метали, който също се използва като суровинен ресурс и подобрява ефективността на производството им. Независимо от това секторът и през 2010 год. продължава да формира значително положително салдо (около 2 млрд. долара).

3.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ

Общата реализацията на българската продукция от цветни метали и прокат от тях, в т.ч. на вътрешния пазар и за износ е показана на таблица 3.14.

Таблица 3.14

Реализация на цветни метали и прокат през 2009 и 2010 год. по направления, тона

Видове продукция	Износ		Вътрешен пазар		Общо	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Анодна мед	75 873	42 294	-	-	75 783	42294
Електролитна мед	175 000	168 000	25 000	36 000	200 000	204000
Олово на блок	77 248	74 738	3 218	7025	80 466	81 763
Цинк на блок	71 420	62 226	4 278	6 140	75 698	68 366
Прокат от ТЦМ	28 400	40 455	2 532	2153	30 932	42 608
в т.ч. меден	25 381	34 413	1 271	819	26 652	35 232
месингов	3 019	5072	1 261	1312	4 280	6 384
цинков		970		23		993
Алуминиев прокат	46 499	56563	7 727	7603	54 226	64 166
Общо	474 350	444276	42 755	58921	517 105	503 197

Източник: Фирмени данни

Данните от табл. 3.14 показват, че през 2010 год. 17.6 % от общата реализация на електролитна мед е насочена за вътрешния пазар, а изнесените количества са 82.4 %, съответните цифри за 2009 год. са 12.5 / 87.5 %. Спрямо предходната година износът е намалял с 4 %, а продукцията реализирана на вътрешния пазар се увеличава с 44 %.

От същата таблица е видно, че през 2010 год. 91.4 % от произведеното основно от първични суровини блоковото олово се реализира на външния пазар (96.0 % през 2009 год.), а 8.6 % от него за вътрешния пазар (4.0 % през 2009 год.). В сравнение с 2009 год. износът е намалял с 3.2 %, а реализираните на вътрешния пазар количества се увеличават почти двойно. Оловото, получено от излезли от употреба стари акумулаторни батерии в «Монбат Рисаклинг» АД и «Ел БАТ» АД, което представлява около 40 % от общото производство на блоково олово, се реализира предимно на вътрешния пазар и задоволява потребностите на акумулаторните заводи в страната.

Разпределението на реализацията при цинка през 2010 год. е, както следва: за вътрешния пазар – 9.0 % (5.7 % през 2009 год.) и 91.0 % - за износ (94.3 % през 2009 год.). Данните показват, че изнесените количества блоков цинк през 2010 год. намаляват с 12.9 % , а за вътрешния пазар се увеличават с 43.5 %.

Реализацията на прокат от ТЦМ на вътрешния пазар през 2010 год., е 5.1 % (8.2 % през 2009 год.) от общото количество, а износа представлява 94.9 % (91.8 % през 2009 год.).

Общото количество алуминиев прокат реализиран на вътрешния пазар от трите фирми – производителки е 11.8 % , а износът заема 88.2 %. Това съотношение през 2009 год. е 14.2 % към 85.8 %. Вътрешната реализация се запазва на нивото от 2009 год., а износът нараства с 21.6 %.

Общият износ на основните цветни метали (мед, олово и цинк) по фирмени данни представлява 87.6 % от реализацията (92.5 % през 2009год.) и намалява с 13.1 % спрямо предходната година. За вътрешния пазар са насочени 12.4 % от общата реализация и се наблюдава ръст от 4.9 % в сравнение с предходната година.

Сравнението на фирмените данни за износа и официалните митнически данни показва следното:

1. Износът на мед (електролитна и анодна) по данни от производителя е 210 294 т, докато митниците в тези позиции отчитат 214 233 т. Разликата е 4 000 т (1.9 %).
2. Износът на олово от производителите е 74 738 т, митническите данни отчитат 78 977 т. Разликата е 4 239 т (5.4 %).
3. По фирмени данни са изнесени 62 226 т цинк, а по митнически данни износа на необработен цинк е 81 331 т. в т.ч. 62 683 т с висока чистота.
4. Износът на прокат от ТЦМ по данни на производителя е 40 455 т и 44 821 т по данни на митниците. Разликата е 4 366 т (9.7 %).
5. За алуминиевия прокат тези цифри са съответно 56 563 т и 59 788 т или разлика от 3 376 т (5.6 %).

Посочените различия се обуславят от множество фактори, но те не могат да повлияят съществено на общата картина и направените изводи по отношение на отделните продукти.

3.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

Вътрешното потребление се формира от реализацията на продукцията на нашите заводи на вътрешния пазар и от внос. Данните за последните четири години са посочени в таблица 3.15.

Цифрите показват, че през 2010 год., в сравнение предходната, реалното вътрешно потребление на основните цветни метали, произведени предимно от първични суровини, нараства с 25.4 %.

По фирмени данни 74 % от вътрешното потребление на електролитна мед, олово и цинк (61.4 % през 2009 год.) се покрива от продукцията на българските производители, а вносът осигурява останалите 26 % (38.6 % през 2009 год.). При електролитната мед делът на местното производство нараства от 76.2 % на 81 % , при цинка съответно от 63.3 % на 78 % и при оловото от 24 % на 49 %.

Таблица 3.15

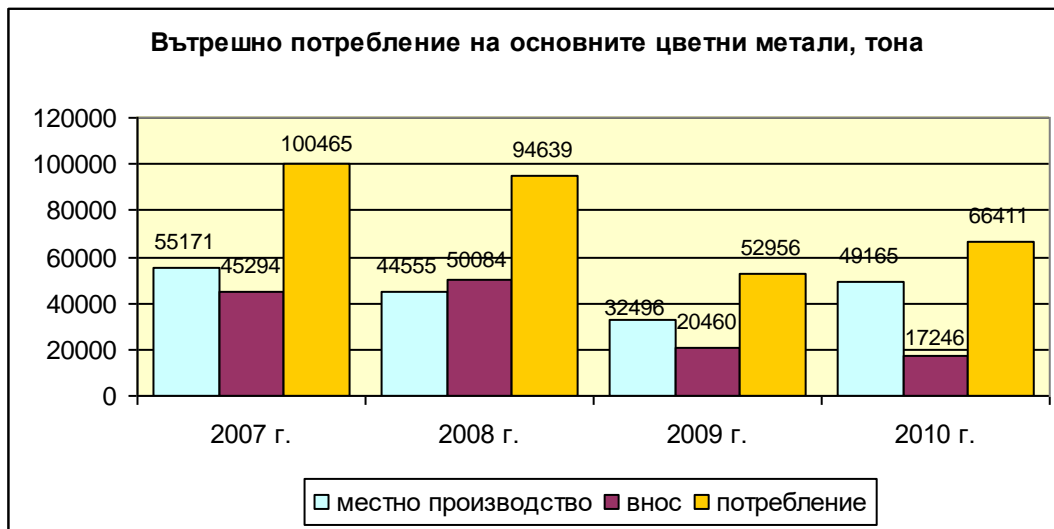
Вътрешно потребление на цветни метали и прокат, тона

Стоки	Произход	2007	2008	2009	2010	
						%
Електролитна мед	Местно произв.	37 455	31 260	25 000	36 000	81
	Внос	26 111	29 462	7 799	8 202	19
	Потребление	63 566	60 722	32 799	44 202	100.0
Олово	Местно произв.	11 050	7 787	3 218	7 025	49
	Внос	15 853	15 528	10 181	7 283	51
	Потребление	26 903	23 315	13 399	14 308	100.0
Цинк	Местно произв.	6 666	5 508	4 278	6 140	78
	Внос	3 330	5 094	2 480	1 761	22
	Потребление	9 996	10 602	6 758	7 901	100.0
Прокат от ТЦМ	Местно произв.	4 424	5 639	2 532	2 153	16
	Внос	16 197	16 021	9 824	11 652	84
	Потребление	20 621	21 660	12 356	13 805	100.0
Алуминиев прокат	Местно произв.	12 484	12 390	7 727	7 603	16
	Внос	64 874	49 965	39 522	39 914	84
	Потребление	77 358	62 355	47 249	47 517	100.0

Източник: Митническа статистика (за вноса) и фирмени данни (за реализацията в страната).

Забележка: В данните за потреблението на олово не са включени количествата, произведени от фирмите, преработващи само акумулаторни отпадъци.

Фигура 3.12

Вътрешното потребление на двата вида прокат през 2010 год. е общо 59 503 т и е почти същото, както през 2009 год..

Реалното вътрешно потребление на прокат от ТЦМ нараства с 11.7 %. Делът на местното производство намалява от 20.5 % през 2009 год. до 16 % през 2010 год. за сметка на увеличениния внос.

При алуминиевия прокат делът на местното производство в реалното потребление запазва стойността си от 2009 г. и е 16 %. Вътрешното потребление е 47 517 т и е почти същото, както през 2009год.

Потреблението на цветни метали и прокат се изразява и чрез така нареченото видимо потребление, което се определя по формулата:

$$ВП = (П + В) - И, \text{ където}$$

ВП – видимо потребление, т

ВПГН – видимо потребление на глава от населението, кг

П – произведени цветни метали и прокат, т

В – внесени цветни метали и прокат, т

И – изнесени цветни метали и прокат, т

Видимото потребление на цветни метали и прокат от тях (ВП), в тона и на глава от населението (ВПГН) в килограми, през 2010 год. е представено в таблица 3.16.

Таблица 3.16

Видимо потребление на цветни метали и прокат през 2010 год. , т, кг

Стоки	П	В	И	ВП	ВПГН
Електролитна мед	215 942	8 202	184 658	39 486	5.26
Олово	82 067	7 283	78 977	10 373	1.38
Цинк	91 372	1 761	81 331	11 802	1.57
Прокат от ТЦМ	42 632	11 652	46 083	8 201	1.09
Алуминиев прокат	78 923	39 914	59 788	59049	7.87
Общо	510 936	68 812	450 837	128 911	17.18

Източник: Митническа статистика (за вноса и износа) и фирмени данни (за производството).

Данните от таблица 3.16 показват, че през 2010 год. общото видимо потребление на базовите цветни метали и прокат /мед, цинк и олово/ намалява с 6.7 % спрямо 2009 год. и с около 6 % на глава от населението. На тази основа може да се направи изводът, че през 2010 год. секторите от българската индустрия / строителство, транспорт, машиностроене и др./ , които използват цветни метали и прокат от тях все още не са преодолели последиците от икономическата криза.